

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Komplexní metodika a evaluace projektu Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov

CZ.07.3.63/0.0/0.0/20_077/0001851

Realizační období projektu: **1. 1. 2022 – 31. 12. 2023**

Zprávu zpracoval realizační tým odpovědný za metodologii a evaluaci projektu:
Maroš Kláčko, Jakub Šandera, Katrin Dejlová

vedení projektu: Jana Minaříčková

OBSAH

ÚVOD	3
1 INFORMACE O PROJEKTU	4
1.1 Cíle projektu	4
1.2 Klíčové aktivity	6
1.3 Cílová skupina	8
1.4 Indikátory	9
2 SMYSL A ČINNOST KOMUNITNÍHO CENTRA	10
2.1 Využití již existujících prostor	10
2.2 Propojení komunit a využití místních zdrojů	10
3 PRINCIPY KOMUNITNÍHO CENTRA	12
3.1 Principy komunitní práce	12
3.2 Naplňování principů komunitní práce v průběhu projektu	13
3.2.1 Aktivizace	13
3.2.2 Participace	14
3.2.3 Zplnomocnění	15
3.2.4 Kolektivní spolupráce	15
3.2.5 Práce s místními zdroji	16
3.2.6 Komplexní přístup	17
3.2.7 Zodpovědnost	18
3.2.8 Reflektivní praxe	18
4 METODIKY PRÁCE S ÚČASTNÍKY PROJEKTU NA JEDNOTLIVÝCH AKTIVITÁCH KOMUNITNÍHO CENTRA	19
4.1 Komunikace s účastníky projektu	19
4.2 Propagace projektu	20
5 METODIKA AKTIVIZACE CS	23
5.1 Princip aktivizace	23
5.2 Způsob aktivizace	24
5.2.1 Oslovení širší komunity	24
5.2.2 Práce s menšími skupinami	24
5.2.3 Individuální podpora a poradenství	25
6 PROGRAM KOMUNITNÍHO CENTRA	27
6.1 Změny programu v průběhu realizace dle potřeb CS	27
6.2 Finální podoba aktivit	28
6.2.1 Pravidelné aktivity	28
6.2.2 Nepravidelné aktivity	29
7 SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI	30
7.1 Průběh spolupráce	31
7.2 Metody napojování KC a CS na síť místních zdrojů	32
7.2.1 Mapování a průzkum	32
7.2.2 Navázání a udržování spolupráce	32

8 EVALUACE PROJEKTU	34
8.1 Definice evaluačních cílů	34
8.2 Způsob evaluace	34
8.2.1 Metody sběru dat	34
8.2.2 Praktická nastavení	35
8.3 Analýza realizace projektu	36
8.3.1 Průběh realizace projektu	36
8.3.2 Změny realizace v průběhu projektu	37
8.3.2.1 Prodloužení rekonstrukcí KPS	37
8.3.2.2 Přerušování spolupráce s romským kazatelem	38
8.3.2.3 Personální změny realizačního týmu	38
8.3.3 Předcházení rizik projektu	39
8.4 Hodnocení dopadu projektu na CS	41
8.4.1 Zpětná vazba	41
8.4.2 Dotazníková šetření	42
8.4.3 Závěry evaluace	45
8.4.3.1 Podpora jednotlivých CS	45
8.4.5.2 Inovativnost projektu	46
9 PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE	47
9.1 Podpora studentské iniciativy	47
9.2 Výdej potravinové pomoci a integrace sociálně vyloučených osob	47
9.3. Sousedská komunitní setkání	49
9.4. Komunitní kavárna	49
ZÁVĚR	51
ZDROJE	52
PŘÍLOHY	53

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

ÚVOD

Projekt Vznik a provoz komunitního centra ČCE Smíchov měl za cíl předcházení soc. vyloučení min. 160 osob z CS projektu, primárně žijících v prostoru ohraničeném ulicemi Radlická a Plzeňská. Projekt je specifický využitím sakrálních prostor kostela a fary Českobratrské církve evangelické vybavených multifunkčním vybavením a propojením komunity již existující kolem církevního sboru s dalšími obyvateli okolí. Projekt Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov je podpořen z Operačního programu Praha – pól růstu ČR. Projekt probíhal v období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023.

V tomto dokumentu jsou popsány všechny detaily projektu, zejména doporučení metody práce s cílovou skupinou během celého dvouletého průběhu. Realizační tým používal různé nástroje a postupy, které byly postupně upravovány a ověřovány v praxi při práci s věkově a kulturně rozmanitou skupinou účastníků.

Projekt může sloužit jako inspirace pro další církevní sbory, které se nacházejí v podobné výchozí situaci, tj. disponují prostory, pro něž je třeba nalézt udržitelné financování či vyžadují rekonstrukci a potýkají se s poklesem návštěvníků a členů sboru.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1 INFORMACE O PROJEKTU

V této kapitole jsou popsány klíčové informace týkající se projektu Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov, jež tvoří informační základ pro tvorbu metodiky projektu. Zmíněny jsou cíle projektu, klíčové aktivity projektu, cílová skupina a sledované indikátory. Projekt Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov je podpořen z Operačního programu Praha – pól růstu ČR. Projekt probíhal v období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023.

Projekt je specifický využitím sakrálních prostor kostela a fary Českobratrské církve evangelické vybavených multifunkčním vybavením a propojením komunity již existující kolem církevního sboru s dalšími obyvateli okolí. Díky povaze prostor je v rámci projektu možné pořádat jak kulturní akce typu koncertů vážné hudby, tak například tančírnu brazilských tanců nebo jógu. Současně projekt představuje možnou budoucnost pro další církevní sbory, jak smysluplně využít své prostory a kapacitní možnosti.

Pravidelný program probíhá v průběhu celého roku od ledna až do prosince. Minimálně jednou měsíčně je pravidelný program doplněn o jednorázové kulturní akce a komunitní sousedská setkání. Aktivity jsou postupně upravovány na základě požadavků účastníků, jejichž zpětná vazba je aktivně sbírána a reflektována. Požadovaným výstupem je podpora sociální soudržnosti a integrace osob ohrožených sociálním vyloučením do místní komunity. Program je koncipován tak, aby během něj docházelo k aktivizaci cílových skupin, a ty se tak aktivně zapojovaly do tvorby programu a jeho podoby, a současně aby aktivity poskytovali přesah do zvýšení kvality jejich osobního života formou propojování s dalšími obyvateli komunity a formou poradenství, které je zajišťované komunitními pracovníky a externími odborníky.

1.1 Cíle projektu

Cílem projektu bylo zamezení, resp. předcházení soc. vyloučení min. 160 osob z CS projektu, primárně žijících v prostoru ohraničeném ulicemi Radlická a Plzeňská. Naplnění cíle bylo sledováno v rámci indikátoru 60000 Celkový počet účastníků. Očekávaná hodnota ind. 67010 Využívání podpořených služeb byla stanovena na 100 osob.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Smíchov měl v období žádání o podporu v místě budoucího KC charakter soc. vyloučené lokality, vznik a provoz KC představuje nástroj, který pomáhá jejich sociálnímu vyloučení předcházet, nebo jej redukovat. Komunitní aktivity byly koncipovány na základě průzkumu a zkušenosti s jednotlivými CS tak, aby byly pro CS potřebné a aby se na nich osoby CS aktivně podílely. Je podporována jejich vlastní iniciativa a samostatnost směrem k řešení jejich aktuální životní situace. Činnosti KC zvyšují povědomí o problémech ohrožených skupin osob, jejich potřebách i problematice soužití sociálních skupin v rámci města. KC propojuje CS s ostatními obyvateli lokality, kteří jsou přirozenou součástí aktivit FS ČCE jako kostela, tedy duchovního, sociálně kulturního a komunitního prostoru. Projekt má přímý přínos pro posilování místní sociální soudržnosti a sociální začleňování, aktivizuje jednotlivé skupiny místních obyvatel, propojuje je a zvyšuje povědomí o místním společenství, jeho životě i vnitřních rozdílech.

Jaký problém projekt řeší?

Podle Analýzy a mapy sociálně vyloučených lokalit v ČR z let 2015 a 2006 byl pražský Smíchov dlouhodobě lokalitou se značným podílem sociálně vyloučených obyvatel nebo obyvatel soc. vyloučením ohrožených a stále má v některých místech charakter vyloučené lokality. Základní charakteristikou soc. vyloučení je nahromadění důvodů, které vedou k životním potížím. Sociálně vyloučení obvykle nestojí před jedním problémem, ale před jejich komplexem, přičemž mnohé z nich by i jednotlivě ohrožovaly běžné fungování člověka ve společnosti. Problémy zahrnují omezení přístupu na trh práce (u členů rodin s dětmi a příslušníků etnických menšin), k veřejným službám, omezení kontaktu se soc. okolím, sníženou možnost řešení osobních krize (zadlužení, nemoci atp.) a politické participace. Jedná se o osoby, které jsou členy dané společnosti, ale z důvodů, které nemají sami zcela pod kontrolou, se nemohou účastnit obvyklých aktivit, k nimž by je jejich stav opravňoval a na něž aspirují. Například v případě seniorů jsou to často zdravotní důvody, ztráta kontaktu s přáteli a bývalými spolupracovníky, rodinou, která bydlí jinde atd.

Z dotazníkového průzkumu provedeného v únoru 2020 na 95 respondentech vyplývalo, že soc. vyloučení čelí nebo jsou jím v tomto místě ohroženy zejména CS rodin s dětmi v nepříznivé sociální situaci (včetně rodin s jedním rodičem

samoživitelem/samoživitelkou), CS příslušníků etnických menšin (včetně osob z odlišného sociokulturního prostředí, imigrantů a azylantů) a CS seniorů.

Sociálně vyloučené můžeme definovat jako osoby, které mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučené ze spol. sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo svoji sociální skupinu a sociálně vyloučenou lokalitu nebo mají z různých důvodů obecně málo kontaktů.

1.2 Klíčové aktivity

Cíle projektu jsou realizovány prostřednictvím deseti klíčových aktivit (KA):

- KA1 Řízení projektu a publicita
- KA2 Vznik a rozvoj kulturně komunitního centra
- KA3 Aktivizace CS seniorů
- KA4 Aktivizace CS etnických menšin a rodin s dětmi
- KA5 Pravidelné sociálně aktivizační aktivity a program kulturně komunitního centra určené primárně pro CS seniorů
- KA6 Pravidelné sociálně aktivizační aktivity a program kulturně komunitního centra pro CS etnických menšin, CS rodin s dětmi v obtížné sociální situaci a pro kombinaci více CS
- KA7 Jednorázové a nepravidelné tematické akce kulturně komunitního centra
- KA8 Individuální a skupinová podpora a poradenství
- KA9 Spolupráce s vnějšími zainteresovaný subjekty
- KA10 Metodická podpora a evaluační (vyhodnocující) aktivity

Cílem *KA1* bylo nastavit takové postupy řízení, aby zajišťovaly průběžné řízení a kontrolu realizace projektu. Je nastavena organizační struktura, aby byly jednoznačně a přehledně stanoveny činnosti členů realizačního týmu a jejich jednotné kompetence.

V rámci *KA2* byly započaty dílčí aktivity potřebné k rozběhu činnosti a provozu komunitního centra na adrese Na Doubkové 8/2040, Praha 5 – Smíchov v budově kostela a sborového domu Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Praze 5 – Smíchov (FS ČCE Smíchov) pro 3 cílové skupiny podporované výzvou 47 OP PPR: senioři, příslušníci etnických menšin, včetně osob z odlišného sociokulturního prostředí, imigrantů

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

a azylantů, a rodiny s dětmi v nepříznivé soc. situaci včetně jedním rodičem samoživitelem/samoživitelkou.

Hlavním cílem *KA3* byla aktivizace CS seniorů, kdy je prvním stupněm aktivní účast na programu, jednorázových aktivitách a dalších činnostech KC. Tedy ne pasivní příjem nebo sledování, ale zapojení se, aktivní podílení se a participace – diskuse, vlastní práce, nebo aktivní pohybové zapojení ap. Druhým stupněm aktivizace je získání zpětné vazby osob CS na činnosti komunitního centra.

Cílem *KA4* byla aktivní účast CS etnických menšin a rodin s dětmi na programu, jednorázových aktivitách a dalších činnostech KC. Tedy ne pasivní příjem nebo sledování, ale zapojení se, aktivní podílení se a participace – diskuse, vlastní práce, nebo aktivní pohybové zapojení ap. Druhým stupněm aktivizace je získání zpětné vazby osob CS na činnosti komunitního centra, kterých se účastní, a jejich zapojení na designu změn probíhajících aktivit, aby ještě lépe naplňovaly aktuální potřeby CS, nebo na tvorbě zcela nových potřebných aktivit.

KA5 představují pravidelné aktivity a program komunitního centra, které jsou primární činností zaměřenou přímo na CS seniorů. Pravidelný program komunitního centra se koná ve všední dny mezi 8. a 20. hodinou (nicméně ne kontinuálně), výjimečně o víkendu, aby vyhovoval časovým možnostem různých CS. Přestože vzniklé KC dává důraz na propojování CS s místní komunitou a CS vzájemně, část aktivit je určena především pro jednu konkrétní CS nebo kombinaci CS, která pro danou aktivitu dává smysl vzhledem ke specifickým potřebám daných CS.

Cílem *KA6* je fungování pravidelných aktivit a programu komunitního centra jako primární činnosti zaměřené přímo na CS etnických menšin a rodin s dětmi v nepříznivé sociální situaci. Pravidelný program komunitního centra se koná ve všední dny mezi 8. a 20. hodinou (nicméně ne kontinuálně), výjimečně o víkendu, aby vyhovoval časovým možnostem různých CS. Přestože vzniklé KC dává důraz na propojování CS s místní komunitou a CS vzájemně, část aktivit je určena především pro jednu konkrétní CS nebo kombinaci CS, která pro danou aktivitu dává smysl vzhledem ke specifickým potřebám daných CS.

Náplň *KA7*, tedy jednorázové a nepravidelné tematické akce kulturně komunitního centra, je koncipována tak, aby přitáhla více účastníků mimo CS projektu než pravidelné sociálně aktivizační aktivity a jejich cílem je CS s místní komunitou propojovat, přibližovat

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

a propagovat veřejnosti činnost KC a aktivity CS a také zvyšovat povědomí veřejnosti o problémech života a potřebách CS projektu.

KA8 je individuální a skupinová podpora a poradenství, soubor činností určených osobám všech tříd CS projektu. Jedná se o doplňkovou klíčovou aktivitu. Není poskytována plošně celé cílové skupině, ale pouze dle individuálních potřeb jednotlivců, či skupině s podobnými problémy. Účastníci projektu mohou využívat odborné pomoci komunitních sociálních pracovníků a vedoucího KC. Jednotlivé schůzky se s pracovníky sjednávají individuálně.

Cílem KA9 je prohlubování spolupráce FS ČCE Praha 5 s organizacemi, s nimiž se již nyní podílí na aktivitách pro místní komunitu a případně je rozšiřovat o další, které již nyní přispívají práci s cílovými skupinami tohoto projektu.

KA10 měla za cíl vyhodnotit inovativní komunitní aktivity a prostřednictvím evaluace je zkvalitnit. Záměrem je objektivně zhodnotit dosažené výsledky projektu a stanovit doporučení pro praxi. Spolupodílení se na evaluaci projektu, především na sběru relevantních údajů, se průběžně podílel celý realizační tým, především pak komunitní pracovníci pracující s cílovou skupinou a dále metodik a manažer projektu.

1.3 Cílová skupina

Cílové skupiny projektu jsou:

- *Příslušníci etnických menšin, včetně osob z odlišného sociokulturního prostředí, imigrantů a azylantů*
- *Rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci, včetně rodin s jedním rodičem samoživitelem / samoživitelkou*
- *Senioři*

Všechny podpořené skupiny jsou primárně obyvateli lokality Prahy 5 v blízkosti KC.

1.4 Indikátory

- 1) Počet podpořených produktů
- 2) Celkový počet účastníků
- 3) Využívání podpořených služeb

Kód	Název	Výchozí hodnota / měrná jednotka	Cílová hodnota / měrná jednotka
52100	Počet podpořených produktů	0 / produkty	1 / produkty
60000	Celkový počet účastníků	140 / osoby	160 / osoby
67010	Využívání podpořených služeb	116 / osoby	100 / osoby

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

2 SMYSL A ČINNOST KOMUNITNÍHO CENTRA

Projekt vzniku komunitního centra v sakrálních prostorách kostela a fary smíchovského evangelického sboru je přínosný v několika úrovních, které se dotýkají dlouhodobě se vyskytujícími problémů nejen v lokální sféře, ale také obecnějších rovinách komunitního a církevního života na území Hl. města Prahy a České republiky. Projekt může sloužit jako inspirace pro další církevní sbory, které se nacházejí v podobné výchozí situaci, tj. disponují prostory, pro něž je třeba nalézt udržitelné financování či vyžadují rekonstrukci, a potýkají se s poklesem návštěvníků a členů sboru.

2.1 Využití již existujících prostor

Vize vzniku centra představovala způsob, jakým využít a oživit prostory kostela, který se potýkal s úbytkem návštěvníků ze strany církevního sboru a vyžadoval rekonstrukci prostor. Projekt Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov přímo navazuje na projekt Vznik Komunitního centra ČCE Smíchov, reg. č. CZ.07.3.56/0.0/0.0/20_076/0001645, v rámci něhož byla provedena kompletní rekonstrukce hlavního sálu kostela a příslušných prostor. Proběhla veřejná architektonická soutěž, na základě které byl vypracován plán potřebné přestavby. Otevření komunitního centra takto představoval způsob, jakým pokrýt nutné opravy chátrajících prostor a současně jim dodat nového smyslu využití.

Smíchovský kostel oplývá bohatou historií, v níž se objevilo i několik významných osobností českých dějin. Využití již existujících prostor namísto výstavby nových tak přináší další rozměr projektu nejen z environmentálního hlediska a principů udržitelnosti, ale také z hlediska historického a památkářského.

2.2 Propojení komunit a využití místních zdrojů

Projekt navázal na dlouholetou činnost farního sboru v komunitně prospěšných činnostech a snahách o aktivizaci místního společenství. Komunita vytvořená kolem místního sboru udržovala kontakt s místními organizacemi a také napojení na místní romskou komunitu a azylový dům pro matky s dětmi. Vytvoření komunitního centra umožnilo

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

spolupráci prohloubit a zintenzivnit za účelem vytvoření sítě místních zdrojů, na níž mohou být osoby CS prostřednictvím projektu napojeny, a nalézt a vytvořit potřebná přemostění, aby jednotlivé komunity mohly být mezi sebou provázány a osoby přirozeně integrovány.

3 PRINCIPY KOMUNITNÍHO CENTRA

Principy Komunitního centra, které má za úkol poskytnout prostor k efektivní komunitní práci s cílovými skupinami, byly vystaveny na základě principů komunitní práce tak, jak jsou definovány Evropskými strategickými dokumenty¹. Tyto principy je třeba si zprvu definovat:

3.1 Principy komunitní práce

Aktivizace = „probouzení“, rozvoj činnosti, samostatnosti členů komunity při řešení sdílených problémů vedoucí k participaci a ke zplnomocnění; proces podněcování členů komunity ke změně pasivního postoje a přístupu v aktivní, posílení pocitu „mohu ovlivnit podmínky, které mají vliv na mou životní situaci“. Komunitní (sociální) pracovník vyhledává přirozené autority uvnitř komunity, prostřednictvím nichž získává informace a mapuje potřeby komunity, navazuje spolupráci, motivuje členy komunity k převzetí iniciativy a odpovědnosti, nalézání způsobů řešení problémů a hledá způsoby zapojení neaktivní části komunity.

Participace = „podílení se“, účast na rozhodování a na přímé realizaci opatření na úrovni sousedství, vyloučené lokality, obce, města či mikroregionu. Participace zahrnuje široké spektrum aktivit. Horizontální participace na úrovni občanské společnosti může mít podobu zapojování lidí do sousedské a širší komunity, do diskuse nad důležitými opatřeními týkajícími se života v obcích. Vertikální participace („politická“) pak může zahrnovat účast lidí na procesech plánování, rozhodování, řízení, implementace a evaluace, podílení se na výkonu moci a seburčení (zapojování lidí do prevence a do rozhodovacích procesů na místní úrovni).

Zplnomocnění = „předání“, přenechání komunity vlastnímu řízení ve chvíli, kdy již získala vliv nad podmínkami svého života; je výsledkem uschopnění a zkompetentnění členů komunity, kteří znají své problémy, jsou si vědomi svých zdrojů/silných stránek a mají schopnost a kapacitu jednat a dosahovat vliv (mají přístup ke komponentům moci – vědění, dovednosti, rozhodování, sítě a zdroje). Proces zplnomocnění probíhá skrze kritické uvědomění, participaci na lokálních záležitostech a partnerství zúčastněných aktérů. Výsledkem zplnomocnění je sdílení redistribuce moci.

Kolektivní/skupinová spolupráce = spolupráce se skupinami lidí, pro kterou je třeba vytvořit adekvátní podmínky (posilování vzájemné důvěry a sebedůvěry, vzájemná

¹ MPSV. 2016. Výzva pro MAS na podporu strategií komunitně vedeného místního rozvoje. Příloha č. 8 Principy komunitní práce a vodítka pro předkládání projektů komunitní práce. [online] Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/documents/21802/2524297/P8+Principy+a+voditka+KP.pdf/8d56fa28-e648-451e-af32-1bba449dc881>

solidarita a pomoc, respekt k odlišnostem, dobrovolnost, rovnocennost, koncentrace na silné stránky lidí a komunit, otevřenost, informovanost, transparentnost, sebeorganizování na demokratických principech). Komunitní (sociální) práce je přístup, který spojuje lidi dohromady a vede je k tomu, aby prostřednictvím efektivního využití vlastních zdrojů uměli nacházet řešení svých problémů, aby dokázali hájit své zájmy a jednat v zájmu celku s ohledem na individuální potřeby členů komunity. Ukazuje lidem, že jejich přání a problémy jsou podobné/stejně jako potřeby jejich sousedů, že se jedná o problémy, se kterými si jeden člověk poradit nedokáže, společnými silami je ale mohou zvládnout.

Práce s místními zdroji, dosažitelnost úspěchů, udržitelnost výsledků a dosažených změn = zplnomocňující proces, který vychází z posilování místních zdrojů; koncentruje se na silné stránky lidí a je posilován zkušeností malých společných úspěchů více lidí, vytváří předpoklady pro udržitelnost výsledků a dosažených změn.

Komplexní přístup = víceúrovňový, se zapojením různých aktérů, vyjednávání konsensu, využívání mnoha metod.

Zodpovědnost, sdílená zodpovědnost

Reflektivní praxe a celoživotní učení

3.2 Naplňování principů komunitní práce v průběhu projektu

3.2.1 Aktivizace

Aktivizace funguje v přirozené návaznosti na komunitní práci s účastníky projektu během pravidelných i nepravidelných, příp. jednorázových aktivit. Důležitým prvkem aktivizace je otevřená komunikace a aktivní sběr zpětné vazby.

- Během programu je kladen důraz na vytvoření bezpečného prostředí, kde je jednotlivcům poskytnut prostor dle jejich vlastních potřeb. Předpokladem je přátelský a vstřícný přístup, lidský kontakt, vyslyšení individuálních požadavků.
- Účastníci mohou s lektorem lekce/vedoucím programu otevřeně komunikovat, na komunikaci je vyhrazen prostor vždy před zahájením a po ukončení aktivity, případně také v průběhu (u pohybových aktivit o pauzách, u aktivit založených na přímé práci s lidmi a dialogu – např. Rozhovory nad Biblí – dochází ke sdílení průběžně).

- Skrze propagaci, sociální sítě a přímý kontakt je ze strany komunitních pracovníků a členů týmu komunitního prostoru iniciován sběr zpětné vazby – od obyčejných dotazů na spokojenost po vyplňování strukturovaných dotazníků. Účastníci jsou vedeni ke sdílení vlastních názorů a přání, doporučení, jejich nápady jsou zaznamenávány a brány v potaz při vyhodnocování postupu a organizaci programu.

V takto nastaveném prostředí dochází k navázání bližších kontaktů s aktivnějšími členy komunity, kteří mají touhu se seberealizovat, ať již individuálně, či jako zástupci většího počtu lidí. Otevřenost vůči iniciativě komunity je jasně komunikována. Je nastaven vnitřní proces, jakým jsou nápady a požadavky aktivních členů komunity sbírány a reflektovány.

3.2.2 Participace

Nápady a požadavky aktivních členů komunity, které je možné realizovat a které nesou potenciál podpořit větší množství lidí, jsou zapojeny do tvorby programu KC (příkladem jsou schůzky romského spolku Arbesačky, z.s. v prostorách KC či cyklus koncertů klasické hudby 6na5, který reagoval na požadavky seniorů navýšit výskyt kvalitního kulturního programu; úspěšně se také podařilo reagovat na studentské iniciativy Gymnázia Na Zatlance, viz. kapitola 9 *Příklady dobré praxe*).

Aktivizace se v konečné formě projevuje participací ve formě pořádání aktivit na půdě KC, které jsou přímo organizovány členy komunity z vlastní iniciativy, a za přítomnosti komunitního pracovníka a podpory obsluhy ze strany týmu KC si členové sami vedou program aktivit. Participace je naplňována aktivním zapojováním komunity sousedů do aktivit centra. Lidem ze sousedství jsou nabízeny prostory pro realizaci vlastního programu. V rámci jednotlivých aktivit KC je pak hojně využíváno účasti dobrovolníků, kteří sami o pomoc projevují zájem.

Část aktivit centra (sousedská setkání, kulturní program) jsou orientována tak, aby v nich docházelo k propojování jednotlivých skupin v rámci komunity – sousedů, vedoucích kroužků napříč ostatními aktivitami, lidmi v nouzi apod. V případě sousedských slavností se zapojovali dobrovolníci kolem týmu KC, členové církevního sboru, studenti Gymnázia Na Zatlance se zapojovali např. hudebním doprovodem či organizací benefičních akcí (studentské kapely, SWAP, vaření pro klienty kontaktního centra Sananim, z.s.).

KC se za dobu svého působení stalo několikrát útočištěm pro různorodé tvůrčí aktivity, a nabízelo tak zázemí pro růst uměleckých projektů – projekt Tvůrčí laboratoř současnosti (podpora dětí s OMJ ve školství), reminiscenční divadlo (představení režisérek z JAMU, amatérských herců spolu s vedoucími projektu z Diakonie ČCE, pro které s KC se stalo na více než měsíc zázemím), umělecká tvorba na míru prostoru kostela (výstava jako reflexe místní atmosféry), poskytování prostorů galerie nad komunitní kavárnou pro současné umění a jako zázemí pro mladé výtvarníky, poskytnutí prostor pro umělecký projekt studentů HAMU apod.

3.2.3 Zplnomocnění

Na půdě KC se zplnomocnění projevuje pořádáním aktivit, které se postupně osamostatnily a členové komunity si je (za technické podpory týmu KC) organizují sami. Příkladem je v tomto případě poskytování potravinové pomoci, které začalo jako aktivita vedená komunitními pracovníky KC, postupně se začali zapojovat dobrovolníci a v rámci fungování ve fázi udržitelnosti projektu přejde kompletně do rukou dobrovolníků, kteří mají chuť pomoci a jsou kompetentní k organizaci této činnosti.

V rámci programu KC je vymezen časový prostor, kdy jsou prostory KC přístupny členům komunity (tým KC zde funguje pouze jako technická podpora), a ti je tak mohou autonomně využívat.

3.2.4 Kolektivní spolupráce

Konečná forma fungování KC je skladbou aktivit přímo pořádaných týmem KC, aktivit, kde se komunita spolupodílí na organizaci, a aktivit kompletně autonomních, v rukou členů komunity. Kolektivní spolupráce se nejvíce projevuje při společné tvorbě akcí, plánování programu a vytváření náplně KC.

- V rámci sousedských akcí vznikla skupinka dobrovolníků, kteří střídavě podporovali sousedské slavnosti vlastní dobrovolnou pomocí. Dále pak sousedské slavnosti navštěvovala skupina aktivních sousedů – účastníků, kteří v rámci akce přikládali ruku k dílu po boku členů týmu.

- Skupina navštěvující aktivitu *tančírna – forró* pomohla rozšířit komunitu kolem tance a latinskoamerické kultury, členové komunity spolu občas vycestují na akce do zahraničí nebo pořádají občasně koncerty na jiných místech Prahy.
- Skupina kolem aktivity *mezigenerační divadlo – Pohyb, dech a příběh* vytvořila pevné jádro lidí, jež se zajímají o tělesný pohyb a tanec, organizují další akce, vystoupení (2x vystupovali i v rámci programu KC), navštěvují další kurzy a zvou další zájemce do KC.

Všechny tyto skupiny jsou inkluzivní, jejich členové se starají o dobré jméno komunity, aktivně ji podporují a rozšiřují. Najdeme v ní všechny věkové kategorie, více i méně zkušené, různé sociální skupiny lidí.

3.2.5 Práce s místními zdroji

KC je dlouhodobě členem platformy Sousedění, která vznikla již před zahájením provozu KC a sdružuje organizace a instituce v oblasti MČ Praha 5 v okolí ulic Radlická a parku Na Skalce. Platforma skvěle fungovala jako jeden z důležitých zdrojů komunitotvorných a vztahotvorných podhoubí. Díky ní byla zahájena úspěšná spolupráce s Gymnáziem Na Zatlance (studenti i učitelé se podíleli na tvorbě programu KC, na grafice sousedských slavností, na uměleckých vystoupeních, pracují v komunitní kavárně a chodí se do ní učit). Díky platformě také od začátku fungovala spolupráce s kontaktním centrem Sananim, z.s. – klienti se zapojili do pomáhání při sousedských aktivitách, využívají potravinové pomoci, někdy zde také pomáhají a jednotlivci se účastní i jiných aktivit KC.

Důležitým aspektem práce s místními zdroji je neustálý průzkum a síťování. Příkladem bylo zjištění možnosti spolupráce (a její následný rozvoj) s organizací Romodrom, o.p.s., která v bezprostřední blízkosti KC vlastní kancelářské prostory, postrádá však v oblasti vlastní zázemí pro práci s klienty – v rámci práce s romskou komunitou tak byla zahájena vzájemná pomoc a bylo využito odbornosti pracovníků organizace a možností prostoru KC ke společné službě romské komunitě.

Práce s místními zdroji také souvisí s kvalitou komunikace s aktivními členy komunity, zj. ze strany sousedů – množství účastníků projektů jsou sami členy spolků, s nimiž je možné spolupracovat, nebo působí v institucích, s nimiž je možné aktivity propojit. V průběhu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

projektu tato činnost vyústila například ve spolupráci s Člověkem v tísní v otázkách odborného poradenství poskytované účastníkům aktivit (zj. romské rodiny), cyklus naučných přednášek o historii ve spolupráci s Městskou knihovnou Praha, osvětové aktivity členů Fridays for Future aj.

Mezi zdroji využívaných KC je v neposlední řadě také církevní prostředí. Řada dobrovolníků pochází z řad mladých věřících, kteří jsou k pomáhání v rámci rodiny i víry přímo vedeni, a podpora přichází v různých formách také přímo od členů církevního sboru.

3.2.6 Komplexní přístup

Za účelem komplexního přístupu je třeba ke komunitě přistupovat v širším kontextu jejich specifik, současných vnějších vlivů i vnitřní dynamiky. Víceúrovňový systém představuje zaměření se nejen na průběh jednorázové účasti, ale vytvoření souboru aktivit, v rámci něhož může účastník nalézt podporu širší škály potřeb, a skutečně tak vytvořit podmínky pro zlepšení jejich životní situace, osvětu a propojení s dalšími členy komunity.

Aktivity KC jsou koncipovány tak, aby poskytovaly kontakt s širší veřejností – kulturní program, sousedská setkání – a tím docházelo k propojování s větším množstvím členů komunity. Prostřednictvím tohoto oslovení je pak propagován program KC a formulována možnost realizace vlastní iniciativy v prostorách KC – je navazován bližší kontakt se zájemci a do interakce vkládána osobní stránka namísto prvotní anonymity. Pravidelné aktivity umožňují prohlubovat vztah mezi komunitními pracovníky a účastníky a získávat vzájemnou důvěru. Výstupem jsou poradenské služby, které mají za úkol jednotlivým účastníkům poskytnout individuální a efektivní, specificky orientovanou pomoc ke zlepšení jejich životní situace. Existuje tak potenciál přistupovat ke každému jednotlivému účastníkovi z hlediska mnoha vrstev a dotknout se jak jeho veřejné stránky života, tak života mezi přáteli a konečně i osobních záležitostí. Stejně tak je pak komunita a zlepšení jejího stavu podporována jak z hlediska velkých, různorodých skupin, tak z hlediska skupin uzavřenějších a specifických (členové jedné menší skupiny sdílející konkrétní zájem či charakteristiku) a nakonec i zacílením na jednotlivce, kteří se v ní vyskytují. Zlepšením jejich konkrétní situace opět dochází k ovlivňování celkového stavu pozitivním způsobem.

3.2.7 Zodpovědnost

Sdílená zodpovědnost pochází z nastavení vztahu, kdy každý jednotlivec vnímá svůj podíl na kvalitě probíhajících procesů jako výstup rozvinutého osobního vztahu k místu a lidem zde se vyskytujících. V průběhu vedení aktivit centra byla část zodpovědnosti delegována z komunitních pracovníků, kteří původně aktivity vedli, více na konkrétní členy komunity a účastníky aktivit, kdy komunitní pracovníci postupně zůstali spíše v roli přihlížejících, případně jako podpora dalších účastníků.

Poskytnutí prostoru pro projev zodpovědnosti členů komunity ze strany týmu KC je výstupem vzájemně získané důvěry vybudované v průběhu aktivizace a participace. Současně se také jedná o žádoucí aspekt pro úspěšné zvládnutí období udržitelnosti, kdy část aktivit autonomně přechází do rukou samotných účastníků.

3.2.8 Reflektivní praxe

K reflexi postupu a kvality práce docházelo průběžně po celou dobu projektu. V průběhu projektu bylo k práci s komunitou a komunikaci využíváno množství nástrojů – volné a polostrukturované rozhovory, dotazníky, diskuse. Součástí projektu bylo pravidelné evaluační šetření, které mělo za úkol zhodnotit postup, současný stav vztahu mezi KC komunitou, efekt na komunitní život v oblasti a celkový postup projektu.

Za účelem průběžného vzdělávání, adaptace a navyšování kompetencí, komunitní pracovníci i ostatní členové týmu využívali služby supervizí ze strany odborníků a facilitací týmových porad. Současně docházelo ke spolupráci s odborníky při práci s členy komunity (poradenské služby Člověka v tísní, Romodrom, o.p.s., InBáze, z.s.).

Předpokladem reflektivní praxe ze strany členů týmu byl otevřený přístup k učení se v rámci práce na novém projektu, vnímání jeho specifik a zodpovědného, otevřeného přístupu za podpory odborníků na práci s jednotlivými specifickými skupinami CS.

Tento model je pak postupně převáděn i na členy komunity, kteří mají zájem se do provozu KC dobrovolně zapojit, a sami se snaží o podporu slabších členů (např. dobrovolníci z řad studentů Gymnázia Na Zatlance). Podpora odborníků, facilitace a supervize tak nepokrývá v rámci projektu pouze službu vnitřnímu týmu, formou diskusí a seminářů je také zpřístupněna dalším zájemcům, kteří mají potenciál zapojovat se i nadále do dění komunitního života.

4 METODIKY PRÁCE S ÚČASTNÍKY PROJEKTU NA JEDNOTLIVÝCH AKTIVITÁCH KOMUNITNÍHO CENTRA

4.1 Komunikace s účastníky projektu

Komunikace s účastníky probíhala několika způsoby. První a základní formou byl osobní kontakt mezi komunitními pracovníky a účastníky programu aktivit. Kontakt byl veden v souladu s principy komunitní práce a dodržoval kodex popsany v náplni práce pracovníků. Hlavním cílem komunikace s členy CS je vytvoření vzájemné důvěry, která postupně dává prostor ke sdílení, a umožňuje tak případně překlenutí k přesahu práce ve formě formálního i neformálního skupinového a individuálního poradenství a podpory.

Komunitní sociální pracovníci

Základním předpokladem správné komunikace s účastníky projektu je vymezení práce komunitních sociálních pracovníků, kteří v projektu představují klíčové osoby podpory CS. Komunitní sociální pracovník je celkově zodpovědný za komunikaci a spolupráci s cílovou skupinou projektu, s osobami spolupracuje s cílem jejich osamostatnění. Pracovník dodržuje několik principů: jeho jazyk je pro osoby z cílové skupin srozumitelný, nemluví o neověřených věcech, chová se rovnocenně, snaží se klienta doprovázet na jeho cestě osamostatněním a komplexně věnovat pozornost jeho problémům. Konkrétní pomoc je realizována na základě individuálních potřeb. S osobami sociálně vyloučenými a ohroženými sociálním vyloučením vytváří vztah založený na důvěře, respektu a partnerství, zároveň je spojnicí mezi primární cílovou skupinou a širší komunitou, aby se jedinec dobře integroval do společnosti. Klade důraz na nehodnotící, neobviňující a akceptující přístup (partnerským přístupem a rozvíjením dialogu místo odměn a trestů).

Jeho role v projektu obsahuje také činnost komunikace se všemi zapojenými pracovníky o průběhu akcí a o tom, co je v rámci projektu čeká. Stará se o zapojování lidí do sousedské a širší komunity, do diskuse nad důležitými opatřeními týkajícími se života v lokalitě a zvyšuje povědomí o problémech života osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Spolupráce s Peer romským pracovníkem

Pro práci komunitního sociálního pracovníka s CS romských menšin je pro komunitní sociální pracovníky nezbytné spolupracovat s Peer pracovníkem, který je sám členem CS. Práce na vzájemné důvěře je tak podstatně snazší a rovněž komunikace je tím značně usnadněna. Peer romský pracovník pomáhá komunitnímu sociálnímu pracovníkovi zejména v oblasti rozšiřování nabídek služeb mezi osobami z CS, které o ně mohou mít zájem, neformálního sběru zpětné vazby a reflexe aktivit ze strany CS. Také mu pomáhá lépe pochopit charakteristiky konkrétních skupin a propojovat záměry komunitní práce s přirozenými projevy CS. Za tímto účelem se komunitní sociální pracovník zaměřený na CS etnických menšin s Peer pracovníkem pravidelně schází a společně plánují další postup v závislosti na reflexi současného stavu.

Spolupráce s farářem

Nadstandardním rozměrem projektu je spolupráce s místním farářem. V konkrétní situaci se jedná o účinnou složku komunikace zejména s CS seniorů a etnickými menšinami, kdy někteří členové Romské komunity vnímají osobu faráře jako důvěryhodnou autoritu, čímž se naskytuje příležitost osoby CS oslovit více bezprostředně a přímo, než pouze ze strany komunitní sociální práce, kde se důvěra musí budovat dlouhodoběji a není hned zcela přirozená. Obdobně účinně se přítomnost a spolupráce osoby faráře projevuje taky při oslovování starších generací, které bývají silněji nábožensky založené a zejména v oblasti poradenství a podpory v souvislosti s nemocemi a příchodem smrti je pomoc faráře žádoucí.

4.2 Propagace projektu

K propagaci projektu bylo využito množství propagačních nástrojů. V průběhu projektu došlo k vyzkoušení více metod a výsledně byl sestaven ustálený model, který v případě místní komunity dobře fungoval a byl ozkoušen po dobu druhého roku trvání projektu.

Plakát a publicita projektu

Důležitým propagačním materiálem se stal plakát s přehledem aktivit, který visí na dobře viditelných místech často navštěvovaných účastníky aktivit i veřejností, vč. hlavní

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

ulice před budovou kostela. Tato forma propagace funguje především k oslovení nových účastníků a širší veřejnosti. Plakát zpravidla obsahuje především aktivity nepravidelné či začínající a aktivity s otevřenou kapacitou. Vybrané aktivity probíhající pro uzavřenou skupinu CS za účelem intenzivní práce (např. seniorů) na plakátu uveřejněny nebyly, namísto toho však byly propagovány ve zpravodaji Prahy 5 či na webových stránkách.

Plakáty a letáky byly také příležitostně doneseny do institucí, kde potenciálně mohly přilákat více návštěvníků, jako spolupracující ZŠ Santoška, Gymnázium Na Zatlance a pobočka Městské knihovny Prahy 5.

Webové stránky

Za účelem propagace, komunikace s účastníky projektu a celkového zpřehlednění průběhu programu byly vytvořeny informační webové stránky činnosti komunitního centra. Hlavními funkcemi je zde kalendář akcí, možné rezervace účasti a přihlášení na program, sdílení kontaktů a informací o projektu a místě KC. Webové stránky značně zefektivnily celkové řízení programu a koordinaci účasti. Slouží pro komunikaci s návštěvníky a poskytnutí potřebných informací případným novým zájemcům, zejména mladší a střední generace.

Sociální sítě

Užívanými sociálními sítěmi, na kterých byla činnost KC propagována, se staly sítě Facebook a Instagram. Sociální sítě fungují nejlépe při komunikaci s mladšími účastníky projektu, např. studenti, ale také s lidmi ve středních letech a rodiči na mateřské/otcovské dovolené. Byl vytvořen harmonogram sdílení, kdy jsou příspěvky dopředu naplánovány tak, aby návštěvníky oslovovaly zavčas a včas také předávaly potřebné informace. Na základě plánu sdílení:

1. před začátkem nového měsíce je uveřejněný celkový měsíční program, kde jsou vyzdvíženy zejména jednorázové a nepravidelné aktivity
2. v průběhu měsíce jsou pak každé pondělí sdíleny plánované aktivity na celý týden, pravidelné i nepravidelné, včetně uzavřených skupin
3. v případě kulturních akcí a nepravidelných aktivit jsou příspěvky přidávány také samostatně společně s propagací výstupů akcí (například fotografiemi z předchozích konání)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Newsletter, městský zpravodaj

Doplňkovými propagačními činnostmi jsou newsletter, k jehož odběru se mohou návštěvníci přihlásit formou vyplnění svých kontaktních údajů, a příspěvky do zpravodaje městské části. Zde je vždy shrnut krátký výstup z uběhlého měsíce, vyzdviženy zajímavé nadcházející aktivity a zopakován plánovaný program na příští měsíc. Tato forma propagace funguje zejména v případě oslovování starších generací, jelikož městský zpravodaj je doručován přímo do schránek, a je tak možné oslovit i ty, kteří moderních technologií nevyužívají.

Účast na veřejných akcích

Činnost KC byla propagována také u příležitosti konání městských a svátečních akcí, jako je například festival Zažít město jinak, Noc kostelů aj. Aktivní zapojení se do programů festivalů a dalších veřejných akcí pomáhá prohlubovat napojení na místní komunitu jako celek, lépe interagovat se sousedy, příp. navazovat nové spolupráce s dalšími institucemi v okolí a napojovat se na místní zdroje.

Grafické práce a jednotný vizuál

Pro účely propagace bylo potřeba vytvořit grafický návrh loga a jednotný vizuál, který by byl pro KC charakteristický a pod jehož záštitou by propagace mohla probíhat. Rovněž byly sjednoceny kontaktní emailové adresy členů realizačního týmu. Nedílnou součástí grafických prací bylo také sjednocení názvu místností a vytvoření navigace uvnitř prostor kostela a fary, aby instrukce předávané návštěvníkům a účastníkům byly jasné a přehledné, a předcházelo se tak zbytečným nedorozuměním.

Jednotnost a přehlednost je důležitá jak z komunikačního hlediska, tak propagačního, kdy v případě obou se jedná o důležitý faktor celkové interakce s účastníky projektu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

5 METODIKA AKTIVIZACE CS

Projekt byl realizován s cílem zlepšit stav komunity v oblasti a podpořit sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené osoby. Činnost byla orientována jak na primární CS (tj. osoby ohrožené sociálním vyloučením: matky s dětmi v těžké životní situaci, senioři, etnické menšiny, zj. Romové), tak sekundární CS (široká veřejnost, komunita sousedů).

5.1 Princip aktivizace

Aktivizace členů komunity představuje stav, kdy se z pasivních členů docházejících na aktivity a navštěvujících prostor stávají aktivní jedinci, kteří mají chuť se sami podílet na podpoře komunitního života a zlepšování jeho stavu, přejímají principy nastavené v rámci projektu a nadále rozvíjejí a rozšiřují jeho pozitivní dopad. Aktivizace vede k vytvoření vazeb a motivace k vzájemné pomoci a komunikaci v sousedské komunitě napříč etnickými, věkovými a dalšími rozdíly a nastavení předpokladů pro udržitelnost výsledků a dosažených změn. Záměrem projektu bylo pracovat s členy CS komplexně a motivovat k participaci poskytování prostoru pro sebevyjádření, věnování se svým zájmům a setkávání se, přilepšováním jednotlivcům v hmotné nouzi a pomoci v těžkých životních situacích. Posílení vzájemných vztahů, zvýšení sociálních kompetencí CS projektu a napojení na konkrétně cílené, dostupné možnosti odborné pomoci tvoří předpoklad alespoň částečného zlepšení ohrožení sociálním vyloučením a celkových vazeb v sousedství.

Hlavním předpokladem udržitelného a postupného zlepšování situace je dosažení stavu, kdy mezi týmem KC a členy komunity dojde k navýšení oboustranné důvěry překonáním vzájemných předsudků. Pravidelná komunikace a sdílení představují základ pro zdravé vztahy, prevenci ke konfliktním situacím mezi různými sociálními skupinami. Pomáhá narušovat bariéry sociálních bublin a předsudky majorit vůči minoritám a naopak. Zároveň je také základem vzniku sousedské komunity. Vedlejším efektem je networking (navázání kontaktu a zahájení spolupráce) s dalšími aktivními skupinami, organizacemi či jednotlivci z blízkého i vzdálenějšího okolí, což je zásadní pro udržitelný rozvoj a péči o fungující komunitu. Cílem je nalézat a oslovovat aktivní jedince komunity a prostřednictvím těch pak oslovovat a více zapojovat samotnou komunitu v programu komunitního prostoru i mimo něj, vést k občanské zodpovědnosti a vlastní iniciativě.

5.2 Způsob aktivizace

Základní zvolenou metodou je víceúrovňový systém, kdy je na potřeby komunity zacíleno ve třech jednotlivých úrovních: plošně napříč celou komunitou, ve více specifických menších skupinách, které pojí společný zájem či charakteristika, a na úrovni jednotlivců, ke kterým je přistupováno dle jejich konkrétní situace. Za účelem zlepšení celkového stavu komunity je třeba přímé podpory slabších jedinců, utužování vzájemných vazeb a současně podporovat a iniciovat vznik vazeb nových. Jednotlivci jsou pak vedeni k aktivitě pomocí naplňování základních potřeb (pomoc v nouzi, pomoc s bydlením a hmotnými potřebami), podpory pocitu sounáležitosti (inkluze a integrace) a poskytnutí prostoru pro seberealizaci a sebevyjádření (prostředí je nastavené tak, aby bylo jasně komunikováno, že vlastní iniciativa je vítána či přímo žádoucí).

5.2.1 Oslovení širší komunity

Hlavní formou plošného oslovení a zapojení místních menšin a dalších osob komunity do integračních aktivit se stala příprava a pořádání sousedských a kulturních akcí s cílem propojovat zájmy členů sousedské komunity skrze aktivity kulturního a volnočasového charakteru. Prostory komunitního centra v budově kostela a fary FS ČCE Smíchov jsou vybaveny multifunkčními prvky a jsou vhodné pro pořádání koncertů, uměleckých představení, výstav, přednášek, ale také komunitních setkávacích akcí náročných na kapacitu a koordinaci osob. Komunitní aktivity oslovují širší veřejnost a propojují sousedskou komunitu. Současně je žádoucí iniciovat a vytvořit prostor pro vznik vzájemných vazeb napříč komunitou tak, aby tyto vztahy fungovaly i po ukončení projektu.

K organizaci akcí jsou za účelem participace přizvány neziskové organizace z okolí KC, s nimiž probíhá dlouhodobá nadstandardní spolupráce (Kontaktní centrum Sananim, Městská knihovna Praha 5 – pobočka Ostrovského, Člověk v tísni – pobočka Praha 5, Azylový dům pro matky s dětmi Ezer, organizace Romodrom, organizace InBáze, Gymnázium Na Zatlance a ZŠ Santoška).

5.2.2 Práce s menšími skupinami

Na základě otázek ohledně charakteru potřeb komunity zodpovězených v počáteční analýze v období podání žádosti o realizaci projektu byl sestaven návrh programu pravidelných aktivit KC, který byl dále na základě zpětné vazby a evaluačních aktivit

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

upravován a modifikován, aby co nejlépe odpovídal požadavkům a potřebám komunity. Pravidelné aktivity byly plánovány tak, aby poskytovaly členům CS edukačně-rozvíjející složku, nabízely bezpečné místo k setkávání ve vnějším prostředí, motivovaly k vlastní aktivitě a současně přiváděly členy CS do kontaktu s lidmi zabývajícími se problémy a otázkami jejich komunity, případně schopnými poskytnout odbornou pomoc. Vznikl prostor pro pravidelné a intenzivní setkávání jednotlivců se členy realizačního týmu, přímou práci na naplňování a reflexi jejich potřeb, upevňování vzájemných vazeb a zvyšování vzájemné důvěry.

Důležitým významem pravidelných aktivit je proto vytvoření přemostění mezi nepravidelnými aktivitami, plošně oslovujícími místní komunitu, a kontinuálním odborným poradenstvím poskytovaným jednotlivcům za účelem zlepšení jejich životní situace. Dalším rozměrem pravidelných aktivit je možnost edukace, rozvoje a vedení k aktivizaci komunity formou, v níž bude kladen důraz na udržování zájmu ze strany členů CS o účast na programu. Pravidelnou reflexí jejich zájmu je aktivně zabraňováno ztrátě motivace k účasti a tím předcházeno riziku přerušování kontinuity naplňování potřeb.

Součástí pravidelného programu KC se výsledně stává také poskytnutí prostoru pro setkávání již fungujících, přirozeně se vyskytujících skupin komunity – klub pro rodiny s dětmi, dámský klub, hudební uskupení aj. Vzhledem k možnostem prostoru KC, které se nachází v evangelickém kostele ČCE Smíchov, byla značná část rozvojových a zájmových pravidelných aktivit orientována tanečním a pohybovým směrem. Ve spojení s nepravidelnými aktivitami a prostoru pro prezentaci výstupů na sousedských akcích a festivalech plní funkci zvyšování zájmu širší veřejnosti a v případě zapojení etnických menšin jsou také prostředkem překonávání vzájemných předsudků.

5.2.3 Individuální podpora a poradenství

Individuální podpora a poradenství tvoří výstupní aktivitu v procesu aktivizace a zlepšení životní situace členů komunity v nouzi. Možnost poradenství je vůči členům CS komunikována u příležitosti konání pravidelných i nepravidelných aktivit KC komunitním pracovníkem, příp. Peer konzultantem. Poradenství je poskytováno individuálně dle potřeb jednotlivců, či skupině s podobnými problémy.

Poradenství je poskytováno s přihlédnutím k individuální situaci (flexibilní termíny schůzek, rozhovory, zpětná vazba, individuální přístup). Na těchto schůzkách probíhají

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

rozhovory pomáhající překonat těžké životní situace, a to jak po praktické stránce (např. v případě zj. romské menšiny orientace v systému sociálních dávek, pomoc s vyřizováním na úřadech, pomoc s hledáním zaměstnání, hledání školy či mateřské školy pro děti, pomoc při hledání bytu), tak po stránce mentální a duševní (např. u CS seniorů podpora v psychicky náročných situacích, téma úmrtí aj.).

Pro účely odborného poradenství v právních a finančních otázkách s cílem prevence ztráty bydlení, prevence zadlužení a exekucí spolupracuje tým KC s odborníky (spolupráce s Člověkem v tísní, Slovo 21, Romodrom, o.p.s.). Součástí poradenství je i pastorační práce faráře, který v přímé návaznosti spolupracuje s členy realizačního týmu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

6 PROGRAM KOMUNITNÍHO CENTRA

V souladu s principy komunitní práce je program komunitního centra vytvářen na základě požadavků CS a plánování probíhá v reakci na zpětnou vazbu jednotlivých aktérů projektu: přímou zpětnou vazbu účastníků projektu (členů CS a dalších členů komunity), osobní zkušenost komunitních pracovníků a členů realizačního týmu a na základě návrhů a požadavků spřátelených organizací a institucí v okolí KC.

Tvorba programu je ústřední činností pro vedení správného fungování KC, jelikož jednotlivé aktivity představují nástroj pro následnou komunitní práci a aktivizaci CS. Reflexe a plánování je klíčovým bodem tvorby programu. Z tohoto hlediska jsou velice důležité evaluační aktivity (řízený sběr zpětné vazby a dotazníková šetření), metodická podpora, supervize realizačního týmu, facilitace týmových porad, účast na seminářích a další doprovodné vzdělávací a podpůrné aktivity.

6.1 Změny programu v průběhu realizace dle potřeb CS

V období před realizací projektu (červen 2020) proběhlo dotazníkové šetření mezi členy místní komunity, na základě něhož byl sestaven návrh programu, který byl po zahájení činnosti převeden v plnou realizaci. V této době však již proběhly změny v celkové situaci místní komunity, příčinami bylo prodloužení trvání rekonstrukcí a pandemická situace. Bylo proto třeba program postupně upravovat a reflektovat nastalé změny a vyhovět požadavkům komunity.

Byla zahájena řada nových pravidelných aktivit – rehabilitačně pohybové cvičení, cyklus přednášek Psali dějiny ve spolupráci s Městskou knihovnou Praha – pobočka Ostrovského, jóga vedena v ukrajinském a anglickém jazyce, Ethnovaření a seminář Snění. Některé aktivity byly také oproti původnímu plánu (např. tančírna) přeměněny a v případě aktivit, kde proběhlé změny k navýšení účasti nedopomohly (sesterský a pánský klub), došlo posléze k jejich zrušení a nahrazení aktivitami takovými, které lépe odpovídaly aktuálním požadavkům.

Na základě průzkumu mezi seniory, který proběhl v druhém monitorovacím období projektu, bylo do programu za spolupráce s jinými subjekty zakomponováno více koncertů

vážné hudby. Cyklus klasických koncertů byl doplněn o doprovodný program pro seniory, který se v návaznosti na hudbu zaměřoval na zpracovávání a sdílení negativních/těžkých pocitů, osamělosti, smrti apod.

Během třetího monitorovacího období docházelo zejména k ustálení programu pro tuto CS a umožnění zvýšení efektivity dopadu poskytovaných služeb. Byla obnovena a znovu otevřena aktivita Language Café, tedy komunitní setkávání sloužící ke komunikaci v cizích jazycích, a zahájeno poskytování potravinové pomoci. Došlo také k dokončení a finalizaci projektu komunitní zahrady, která je nyní členy komunity využívána k pěstování vlastních rostlin.

6.2 Finální podoba aktivit

6.2.1 Pravidelné aktivity

Pravidelné aktivity jsou rozděleny do tří hlavních kategorií, které odpovídají na demografické složení účastníků projektu: aktivity zaměřené na CS seniorů, aktivity zaměřené na integraci etnických menšin a propojování s majoritou a aktivity pro CS matek s dětmi. Současná podoba programu KC je k nahlédnutí v přílohách tohoto dokumentu.

Pravidelné aktivity, o něž dlouhodobě projevuje zájem CS seniorů, jsou Rozhovory nad Biblií, rehabilitační cvičení, poradna IT: Jít s dobou, zkoušky pěveckého sboru a současně také Sousedská jóga, která slouží jako prostředek k propojování generací a je uzpůsobena účasti starších osob. Dále probíhají aktivity, které se dlouhodobě osvědčily z hlediska setkávání napříč komunitou, tedy mezigenerační divadlo Pohyb dech a příběh, tančírna brazilských tanců forró, Filmový klub a Seminář snů. Místní spolek Arbesačky (romské ženy a děti) se v uplynulém období scházely v KC k nácviku pěveckých čísel i k neformálním aktivitám s dětmi. Pro matky s dětmi z CS je dále v rámci programu udržován klub Studna, který slouží ke sdílení podpory a poradenství. Dochází k pravidelnému setkávání německé menšiny na společných rekreačních aktivitách v prostorách KC.

Mezi pravidelné aktivity konané v rámci programu KC patří poskytování potravinové pomoci. Zde se scházejí převážně osoby ohrožené sociálním vyloučením ze všech CS projektu. Poskytování potravinové pomoci je přímo napojené na poskytování poradenství, umožňuje bezprostřední kontakt s osobami, které potřebují pomoc v různých oblastech

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

života – psychická podpora, finanční a právní poradenství – a dává komunitnímu pracovníkovi možnost osoby propojit s odbornými poradci.

Vhodnou pravidelnou aktivitou k setkávání komunity, která projekt rozšiřuje také o edukační složku a rozvoje zájmu o ekologicky udržitelný život ve městě je provoz komunitní zahrady a kompostování.

6.2.2 Nepravidelné aktivity

Konání jednorázových, tematických a kulturně orientovaných aktivit určených k setkávání komunity bylo do programu KC zařazeno minimálně jednou měsíčně a současně došlo k jejich zpravidelnění. Daří se tak prohlubovat spolupráci s okolními organizacemi, propagovat a reprezentovat činnost komunitního centra a v neposlední době propojovat všechny členy místní komunity včetně CS.

V řadě jednorázových aktivit, mimo jiné koncertů a hudebních vystoupení, se podařilo na programu spolupracovat s externími spolky, umělci a lektory, kteří takto koncipují svá setkání a vystoupení jako součást náplně programu komunitního centra. Aktivity vzbudily pozitivní ohlas veřejnosti a šíří povědomí o činnosti KC, zároveň podnítily zájem okolních organizací a institucí působících v Praze (romský klub Arbesačky, z.s., organizace InBáze, z.s., Kokoza, o.p.s. aj.) o spolupráci, a pomohly tak navazovat bližší kontakt s cílovými skupinami projektu. U všech konaných jednorázových aktivit stále klademe důraz na možnost zapojení CS seniorů, kteří výsledně patří k nejméně početné skupině účastníků. Osvědčují se zejména rodinné aktivity, kdy členové CS seniorů přicházejí v doprovodu ostatních členů svých rodin. Konkrétní podoba aktivit, jejichž forma se v případě KC osvědčila, je zveřejněna v kapitole 9 tohoto dokumentu *Příklady dobré praxe*.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

7 SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI ORGANIZACEMI

Spolupráce s organizacemi navazovala na předchozí zkušenosti a vztahy s okolními institucemi, které již byly okolo farního sboru vytvořeny. Předmětem spolupráce bylo tyto vztahy prohlubovat a postupně tvořit síť místních zdrojů, na níž mohou být členové CS prostřednictvím programu postupně napojovány.

Organizacemi, s nimiž Farní sbor ČCE Smíchov udržoval dlouhodobý kontakt, byly:

- Člověk v tísni, pobočka Praha 5
- Kontaktní centrum Sananim, z.s.
- Tulip z.s.
- Městská knihovna, pobočka Ostrovského
- Základní škola Santoška
- Gymnázium Na Zatlance
- Azylový dům pro matky s dětmi Ezer
- Deutschsprachigen Evangelischen Gemeinde Prag (DEGP)
- Animation People, s.r.o.

K těmto organizacím postupně v průběhu projektu přibývaly také následující:

- InBáze, z.s.
- Slovo 21, z.s.
- Arbesačky, z.s.
- Romodrom, o.p.s.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

7.1 Průběh spolupráce

V prvním monitorovacím období bylo hlavním úkolem obnovit někdejší vazby mezi FS ČCE Smíchov a organizacemi, které o spolupráci na projektu projevily v době jeho tvorby zájem. Za tímto účelem byla v dubnu roku 2022 uspořádána víkendová akce s názvem Kolaudace Komunitního prostoru Smíchov, která měla za úkol informovat okolí o zahájení činnosti KC a výsledně měla kýžený dopad. Intenzivní spolupráci se podařilo navázat především s Gymnáziem Na Zatlance a ZŠ Santoška, spolkem Sousedění a kontaktním centrem Sananim, z.s.

V závislosti na postupném šíření a propagaci projektu se ve druhém monitorovacím období podařilo zahájit nové, projektově významné spolupráce s organizacemi InBáze, Slovo 21, Arbesačky a Romodrom, s jejichž pomocí mohly být realizovány některé pravidelné aktivity vyžadující asistenci odborníků, zaměřené především na CS etnických menšin (jóga vedena v ukrajinském jazyce, péče o romskou menšinu, poradenské služby pro osoby sociálně vyloučené). Byla rozvíjena také spolupráce s Městskou knihovnou v Praze – pobočka Ostrovského, Animation People a Deutschsprachigen Evangelischen Gemeinde Prag (DEGP), především formou výpomoci při organizaci veřejných akcích, sdílení potřebných kontaktů a vzájemné propagace.

Během třetího monitorovacího období byla upevňována stávající spolupráce s organizací Romodrom o.p.s., která dopomohla KC se sdílením kontaktů a propagací aktivit, zejména pak směrem k ukrajinsko-romské komunitě v souvislosti s pořádáním sousedských akcí a poskytování potravinové pomoci.

V závěru projektu byl kladen důraz především na ustálení a definování vzájemných vztahů, vyjmenování možností budoucí spolupráce a příprava na adaptaci v rámci zahájení období udržitelnosti projektu.

7.2 Metody napojování KC a CS na síť místních zdrojů

7.2.1 Mapování a průzkum

Mapování sítě a průzkum možností je průběžný proces, který stojí za předpokladem vytvoření funkčních vazeb. Důležitým prvkem je propagace a komunikace vně, ale také komunikace s návštěvníky, pokládání dotazů a průběžné šetření.

V začátcích projektu byla provedena analýza místních zdrojů, která byla použita do žádosti o realizaci projektu. Po zahájení činnosti byla data analýzy využita a aktualizována. Analýza byla provedena jak na základě vyhledávání veřejně přístupných informací o institucích sídlících na Praze 5, tak výstupů z šetření mezi členy smíchovské komunity a osobní zkušenosti církevního sboru kostela. V průběhu realizace projektu docházelo k aktualizaci v přímém kontaktu s aktivními členy dílčích komunit (např. s pomocí aktivních Romů bylo možné se dozvědět, která jiná místa v oblasti navštěvují).

Aktivita, které vedly k volnému rozhovoru a interakci uvnitř sousedské komunity, jež umožňovaly mapování zdrojů, byly zejména sousedské aktivity a komunitní akce a sešlosti, během nichž se setkali různí lidé žijící v okolí, a komunitní centrum a jeho možnosti jimi byly při té příležitosti prezentovány. Ve zpětné vazbě či vzájemné interakci pak docházelo ke sdílení a výměně informací. Komunitní pracovníci a členové týmu tyto informace zaznamenávali a dále předávali manažerovi projektu. Důležitá byla také spolupráce s Peer pracovníkem a lidmi, kteří se přímo pohybují mezi CS.

7.2.2 Navázání a udržování spolupráce

V závislosti na možnostech dochází k oslovení buď formální cestou kontaktováním zástupců organizací, nebo navázáním spolupráce skrz interně sdílený kontakt. V případě úspěšné dohody pak zpravidla následuje několik setkání, během nichž se manažer projektu, příp. některý z komunitních pracovníků setká s povolanými osobami a hledají se možné průniky a způsoby výpomoci na obou stranách.

Cílem spolupráce je usnadnit přístup členům komunity ke zdrojům, které se v oblasti nachází. Pakliže se podaří dohodnout spolupráci mezi KC a jednotlivci, spolky

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

či organizacemi a institucemi z okolí, je žádoucí, aby výsledně spolupráce představovala benefit především pro účastníky projektu. Spolupráce může být využita kdekoli v rámci víceúrovňového přístupu k účastníkům.

- U komunitních setkání a kulturních akcí plní funkci rozšiřování informovanosti širší veřejnosti o možnostech v rámci daného území (např. spolupráce s kontaktním centrem Sananim, z.s.) a spojení sil v rámci podpory integrace a inkluze komunity.
- V případě spolupráce na pravidelném programu umožňuje intenzivnější a odbornější podporu CS (např. spolupráce s organizací InBáze, z.s. v případě lekcí jógy v ukrajinštině a angličtině).
- U složky poradenství a podpory jednotlivců je vhodné navázat na spolupráci s institucemi schopnými komplexně řešit potíže lidí v těžké životní situaci, které vyžadují vysokou dávku odbornosti (např. spolupráce s organizací Slovo 21, z.s., a Člověk v tísni)

Úkolem komunitních pracovníků a manažera projektu je dokázat vyhodnotit charakter možné spolupráce a určit, v jakém z těchto tří kontextů je vhodné vztah využít. Komunitní pracovníci se nadále věnují komunikaci a při jednotlivých aktivitách navzájem zástupci institucí spolupracují. Předpokladem dobře fungující spolupráce je péče o kontakt a udržování vzájemné vazby – mimo komunikaci pracovníků např. začlenění do rozesílání každoměsíčního newsletteru, zasílání nabídek o zapojení se do programu jednorázových akcí (např. Zažít město jinak) apod.

8 EVALUACE PROJEKTU

V této kapitole bude shrnuto hodnocení průběhu projektu, projektových změn, plnění indikátorů a evaluačních doporučení za celé období realizace projektu. Do evaluačního šetření jsou zahrnuty i výstupy Průběžných evaluačních zpráv projektu č. I., II. a III.

8.1 Definice evaluačních cílů

Cílem evaluace je vyhodnocení inovativních metod projektu a jejich zkvalitnění prostřednictvím sběru zpětné vazby. Záměrem je objektivně zhodnotit dosažené výsledky projektu, stanovit doporučení pro praxi a zmapovat efekt na CS.

- *Ověření inovativních postupů v praxi.*
- *Zajištění větší efektivity práce s CS a jejími specifiky.*
- *Předcházení rizik projektu.*

Účastníci hodnotili zejména:

1. Kvalitu obsahové stránky aktivit
2. Časový rozvrh (dotace)
3. Formu užití metody práce
4. Lektorský a realizační tým
5. Používané materiály
6. Efekt aktivit na svůj život a začlenění se do společnosti

8.2 Způsob evaluace

Pro průběžné vyhodnocení realizace projektu byla využita převážně metoda kvalitativního sběru dat.

8.2.1 Metody sběru dat

Sběr dat pro průběžnou evaluaci probíhala po celou dobu realizace projektu. Pro sběr dat byly použity převážně metody volného a polostrukturovaného rozhovoru, doplněny o strukturované dotazníky. Šetření proběhlo mezi všemi aktéry projektu:

- Zpětnovazebné rozhovory (účastníci, externí lektori)
- Dotazníky (účastníci)
- Pozorování a interní dokumentace
- Průběžná setkání realizátorů, evaluační setkání

Zpětná vazba mezi účastníky, lektory a realizátory programů probíhala u příležitosti konání každé aktivity. Společná setkání celého týmu spojená s týmovou zpětnou vazbou probíhala jednou za dva týdny.

8.2.2 Praktická nastavení

Způsoby sběru zpětné vazby byly průběžně upravovány. Bylo nutné reagovat na požadavky CS v úpravách harmonogramu projektu a celkový příliv účastníků v průběhu roku. Dle konečného modelu, který byl v rámci sběru evaluace ustálen, probíhala zpětná vazba neustále na základě interakce, rozhovorů s účastníky a osobními poznatky pracovníků. Po období 3–4 měsíců byl poté zahájen strukturovaný sběr zpětné vazby, frekvence se lišila v závislosti na četnosti aktivity v programu.

Důležitým předpokladem správného fungování se staly častější – jednou za dva týdny – schůzky realizačního týmu a vzájemné sdílení poznatků, jelikož podstatnou část evaluačního šetření představují také nepřímé projevy spokojenosti CS (např. celková návštěvnost a obliba, jak dlouho účastníci na aktivitě zůstávají aj.), k čemuž bylo zapotřebí přímé a bezprostřední reflexe vedoucích programu.

8.2.3 Způsoby vyhodnocování

Pro účely vyhodnocování relevance dat, dosažení maximální objektivity a porovnání s jinými projekty v širším měřítku byly důkladně studovány strategické dokumenty OP PPR, veřejně přístupné dokumenty jiných, již uzavřených projektů zaměřujících se na stejnou či podobnou skupinu CS, veřejně přístupné informace zapojených organizací a interně sdílené zkušenosti jednotlivých aktérů projektu. Seznam hlavních užitých zdrojů je uveden v závěru tohoto dokumentu.

8.3 Analýza realizace projektu

Analýza realizace projektu probíhala na základě projektové dokumentace, jež je k dispozici v MS2014+ a interní dokumentace realizátora. Především byla využita data z rozhovorů, průběžné zpětné vazby a dotazníky poskytované účastníky projektu, jež byly sbírány v období 3/2022–12/2023.

8.3.1 Průběh realizace projektu

V rámci přípravné fáze projektu v prvním monitorovacím období byl sestaven realizační tým projektu včetně pracovníků s CS, byly obnovovány kontakty s partnerskými organizacemi po rekonstrukci prostorů a inaktivního období kostela a současně vytvářen koncept celého centra včetně programu pravidelných aktivit. Následně byl po dokončení stavebních úprav uveřejněn harmonogram centra a zahájena činnost KC. V odpovědi na vypuknutí války na Ukrajině byla zintenzivněna spolupráce s Ukrajinci, výsledkem bylo postupné navyšování počtu osob docházejících do KC, vlastní iniciativa ze strany komunity a upevňování spolupráce. Proběhlo také několik jednorázových akcí s cílem šířit zájem o služby KC a propojovat místní komunitu.

V druhé fázi realizace projektu byl kladen důraz na efektivitu vedení projektu a revizi realizačního týmu. Byla dokončena rekonstrukce interiéru kostela a multifunkční sál kostela byl plně vybaven. Druhé monitorovací období bylo zaměřeno na plné využití kapacit komunitního centra, propojení a rozvoj komunity a nastavení ideálního chodu. Navázaly se nové spolupráce s organizacemi Romodrom, o.p.s., a InBáze, z.s., a současně docházelo k propojování aktivit s již fungujícími skupinami členů místní komunity, především z řad CS, formou poskytování prostoru k setkávání a organizaci akcí. V prostorách KC byla nad rámec projektu otevřena komunitní kavárna, která výrazně dopomohla ke zlepšení interakce mezi realizátory projektu a lidmi ze sousedství.

Třetí monitorovací období projektu bylo zaměřeno na upevnění komunitních vztahů a plné převedení dosud utvářeného modelu centra do praxe. Byl kladen důraz na efektivitu vedení projektu. Po vyzkoušení široké škály komunitních aktivit pořádaných v předchozích dvou monitorovacích obdobích proběhlo šetření, na základě něhož bylo vytvořeno konečné ustálení harmonogramu. Cílem bylo vymezení činností tak, aby bylo centrum veřejností jasně vnímáno, mělo vlastní identitu a současně dobře odpovídalo stavu místní komunity a plnilo její potřeby. Za účelem aktivizace CS byl během třetího monitorovacího období kladen důraz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

na zpravidelnění sousedských setkávacích aktivit, které se osvědčily jako vhodný prostředek integrace. Dále byly reflektovány požadavky komunity a byla zahájena činnost potravinové pomoci a došlo k rozšíření programu komunitního centra o více koncertních vystoupení klasické hudby a kulturně zaměřených akcí.

V závěrečném období realizace projektu byla práce zaměřena na plynulý přechod do fáze udržitelnosti: byly zaznamenávány a vyhodnocovány závěrečné výstupy, doporučení pro praxi a nabyté poznatky, zintenzivněna spolupráce s dobrovolníky z komunity a postupně integrování někteří aktivní členové CS do vnitřních chodů projektu, aby mohlo postupně docházet ke zplnomocnění a částečné samostatnosti komunity. Jako vhodný model v období udržitelnosti se KC rozhodlo přistoupit na podobu, kdy většina aktivit bude pořádaná členy komunity samotnými (prostor a program zůstává zaměstnanci spíše facilitován, dohlíží na organizaci), a bylo tedy žádoucí jejich iniciativu podporovat. Také byla zintenzivněna podpora ve formě poskytování poradenství, a sice hned ve třech různých formách: poskytování potravinové pomoci spojené s osvětou v oblasti vedení rodinného rozpočtu a finanční gramotnosti, poradenství v oblasti rodinných situací cílené na CS Romů a odborné finanční a právní poradenství řešící krizové případy.

8.3.2 Změny realizace v průběhu projektu

8.3.2.1 Prodloužení rekonstrukcí KPS

Kvůli zpožděné rekonstrukci kostela probíhaly úpravy prostoru ještě stále v měsíci dubnu a přípravná fáze byla tímto uměle prodloužena. Aktivity, které bylo možné zahájit a částečně realizovat již během přípravné fáze, tak probíhaly ve zbylých, volných prostorách kostela a externě. Program centra byl v konečné platnosti zahájen 4. 4. 2022. Slavnostní Kolaudace, tedy oslava opětovného otevření KC, se pak konala 23. 4. 2022.

Dopadem prodloužené rekonstrukce a současně v důsledku covidové situace se zpočátku realizační tým potýkal se sníženým zájmem o program centra v rámci pravidelných aktivit. Pro navýšení účasti a lepší informování veřejnosti byly posíleny propagační aktivity, zintenzivněny rozhovory a do programu bylo začleněno více jednorázových, především kulturních akcí, aby byla tímto zlepšena komunikace vně. Byla akcentována práce na organizaci a koordinaci aktivit pečlivou revizí a zvýšením frekvence setkávání týmu tak, aby byl nastolen řád, jenž je snadno komunikovatelný, strukturovaný, usnadňuje práci realizačnímu týmu a dává smysl návštěvníkům a účastníkům projektu.

8.3.2.2 Přerušení spolupráce s romským kazatelem

Během přípravné fáze se bylo třeba vypořádat se skutečností, že romský kazatel, který měl být zaměstnán na pozici Peer pracovníka pro práci s romskou menšinou a zprostředkovávat hlavní kontakt s touto CS, ještě před zahájením přípravné fáze vážně onemocněl a nemůže dále vykonávat své povolání.

Nastalé komplikace byly:

- přerušení kontaktu s romskou komunitou, prudké snížení zájmu
- ztráta poskytovatele programu cíleného pro CS Romů
- organizační a koordinační komplikace pro realizační tým, nutná změna v plánovaném programu a harmonogramu

Tým KC v reakci vstoupil do kontaktu s romskou komunitou přes jiné sociální pracovníky a další partnerské organizace a po monitoringu potřeb nově nastavil aktivity tak, aby odpovídaly konkrétním potřebám romské komunity. Navázal se kontakt s místní romskou skupinou zvanou Arbesačky, s jejichž pomocí se zorganizovalo třídní intenzivní soustředění s členy romské komunity na Smíchově. V odpovědi na nastalou situaci se náhradou za nižší využívání služeb Romy poskytlo více prostoru pro setkávání ukrajinské komunity. Výsledkem bylo postupné navyšování počtu osob docházejících do KC, vlastní iniciativa ze strany komunity a upevňování spolupráce.

8.3.2.3 Personální změny realizačního týmu

Po prázdninové revizi projektu došlo k personálním změnám v realizačním týmu a odchodu stávajícího faráře FS ČCE Smíchov, který byl současně vedoucím, metodologem a evaluátorem projektu a podílel se na vedení pravidelných aktivit. Vystala nutnost nalézt a přijmout nové členy projektu a najít vhodného kandidáta pro pozici nového faráře.

Nastalé komplikace byly:

- komplikace v průběhu realizace
- nutnost úprav programu KC v návaznosti na personální změny, bez ztráty kvality služeb

Na pozici Pracovníka s CS etnických menšin byl přijat zájemce s vhodným vzděláním a zkušenostmi pro náplň této pracovní pozice. Pozice faráře a vedoucího projektu byla

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

rozmělněna. Účast faráře na vedení pravidelných aktivit převzala nová farářka. Vedení projektu, evaluaci a metodologii nyní zastřešuje manažer projektu.

8.3.3 Předcházení rizik projektu

Seznam faktorů, které mohou mít zásadní negativní vliv na výsledek projektu, a způsob jejich řešení v průběhu realizace.

1) Riziko nezájmu CS o aktivity KC

– KC se zaměřilo na prohloubení a utužení vztahů s členy jednotlivých CS. Podařilo se navýšit počty účastníků ze strany CS a zvýšit zájem o aktivity centra. Počet jednotlivců CS navštěvujících KC se stal stabilní, postupně docházelo k navyšování.

2) Nedosažení plánovaných hodnot indikátorů

– Indikátory narůstaly průběžně a nevyskytla se potíže s jejich naplněním.

3) Onemocnění členů realizačního týmu, změna životní situace

– Členové realizačního týmu řešili případná onemocnění na pozicích nevyžadujících přítomnost v prostorách kostela formou home office a prací online, v případě pracovníků s CS bylo využito sítě kontaktů externích lektorů, kteří měli zájem pomáhat s realizací programu KC a případně pracovníky zastupovali.

4) Zrušení konání klíčových aktivit z důvodů pandemie

– Během realizace riziko nevyvstalo. Případným řešením by bylo část aktivit převést do formy online setkání, část by díky malým uzavřeným skupinám mělo být možno realizovat i nadále za dodržení protiepidemických opatření. V průběhu celého projektu byla dodržována základní hygienická opatření.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

5) Nedodržení harmonogramu aktivit

– Harmonogram aktivit byl v předchozím MO uveden do formy plánované během sepsování žádání o podporu projektu. Po konečném naplnění proběhlo následné šetření a harmonogram aktivit byl na základě reflexe CS upravován tak, aby odpovídal stavu komunity a poptávce.

8.4 Hodnocení dopadu projektu na CS

V závěrečném hodnocení přínosu pro CS jsou shrnuty dopady na komunitní život v oblasti Smíchova v okolí ulic Plzeňská a Radlická a parku Na Skalce, efekt na životní situaci jednotlivců a integraci jednotlivých skupin CS.

8.4.1 Zpětná vazba

Tým realizátorů nastavil možnost zpětné vazby CS před zahájením a po uběhnutí každé pravidelné aktivity. V určitých případech docházelo ke sdílení ze strany CS i v průběhu programu, zejména u aktivit, při nichž přirozeně dochází k volné komunikaci mezi realizátorem a účastníky po celou dobu konání. Součástí každého setkání realizačního týmu byla rekapitulace práce v minulém týdnu a předání zpětné vazby od CS vyplývající ze společně stráveného času během aktivit („evaluační okénko“).

Od zahájení realizace docházelo k postupnému nárůstu oblíbenosti služeb KC a ozývala se převážně pozitivní zpětná vazba na chod centra. Na základě doporučení byla podpořena složka propagace, sjednocena komunikace vně a byly reflektovány požadavky vzešlé ze všech tří předchozích evaluačních šetření uskutečněných v průběhu projektu. Zejména v průběhu druhého a třetího monitorovacího období (září 2022 – červen 2023) došlo k vysokému nárůstu počtu účastníků, a to jak u pravidelných, tak nepravidelných aktivit. V závěru projektu byly již tyto počty stabilní a kolem KC se vytvořila stálá komunita návštěvníků. U části aktivit bylo KC osloveno členy komunity s přáním vlastního zapojení se do organizace a pořádání – komunita se stala více iniciativní a začala KC vnímat jako prostor, v němž je možné se seberealizovat. Činnost KC tak prokazatelně podnítila komunitu ke sdílení, propojování, a naplňovala se tak postupně aktivizace místní komunity.

Po dobu realizace bylo povětšinou zřejmé, že je v očích návštěvníků potřeba výrazně zlepšit propagaci a jednotnost sdílení informací o aktivitách centra. Realizační tým KC se tedy na tento aspekt zaměřil. Příkladným důkazem zlepšení je kromě zvýšení návštěvnosti osob (i z jiných částí města Prahy) také rychlost reakce na zahájení nových *podprojektů* a nabídky participace při organizaci aktivit. Členové místní komunity si zvykli na komunikaci s KC prostřednictvím sociálních sítí a webu a KC získalo stálou sledovanost.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Dynamika vzájemné komunikace postupně zaznamenala výrazné zlepšení. V případě otevření komunitní zahrady se hned během prvního týdne přihlásilo 7 zájemců o pěstování ve vlastních truhlících. Během poskytování potravinové pomoci KC využívalo zapojení dobrovolníků, zde byla rovněž reakce velmi rychlá. Výsledně se stalo běžné, že krátce po zveřejnění programu na příští měsíc se realizačnímu týmu ozývají jednotlivci s žádostí zapojení se do organizace „sousedských setkávacích akcí“ (vaření, vyrábění), či v případě lidí, kteří nemají běžně přístup k internetu (senioři, lidé využívající nízkoprahovou podporu) se přišli sami ptát do komunitní kavárny.

Hlavním úkolem k naplnění cílů projektu a dokončení funkčního cyklu aktivizace bylo posílení poradenských služeb skupinám CS. Toho se podařilo docílit zejména ve čtvrtém monitorovacím období. Výstupem se stala hojná účast na pravidelném každoměsíčním poskytování potravinové pomoci (zhruba 20 lidí), a díky přítomnosti komunitních pracovníků a zavedení tzv. „volňásků“ (lístky na kulturní aktivity podpořené KC), které lidi využívající potravinovou pomoc motivovalo k navštívení dalších aktivit KC. Celkem 5 lidí z řad sociálně vyloučených osob se tímto způsobem podařilo úspěšně integrovat a zapojit do interakce zbytku širší komunity v rámci sousedských setkání a pravidelných aktivit KC. Potravinová pomoc se stala hlavním komunikačním prostředkem k oslovení sociálně ohrožených členů komunity – komunitní pracovník zde mohl úspěšně navázat hlubší kontakt a 8 osob řešících krizovou osobní situaci bylo úspěšně předáno do rukou odborníka v oblasti finančního a právního poradenství. Speciální složku tvořila ještě podpora spolku Arbesačky – převážně matky s dětmi z místní romské komunity. Jedná se o specifický případ již existující skupiny CS, kde bylo využito potenciálu již fungujících vnitřních vazeb. Spolku byly zpřístupněny prostory KC společně s poradenstvím a rovněž došlo k organizaci několik společných akcí, zaměřených především na CS Romů z oblasti.

8.4.2 Dotazníková šetření

Sběr dat formou dotazníků byl nastaven 1x za 3–4 měsíce. Dotazníky jsou přímo předávané účastníkům pravidelných aktivit, současně je na facebookové stránce KC zveřejněna online verze pro účastníky nepravidelných aktivit a pozorovatele zvenčí, příp. účastníky pravidelných aktivit, jimž se do rukou nedostane dotazník fyzicky. Poslední dotazníkové šetření, jehož výsledky jsou v této kapitole shrnuty, probíhalo v období

11/2023–12/2023. V rámci dotazníkového šetření byly také zvlášť dotázáni externí lektori jakožto účastníci, kteří měli příležitost nahlédnout do vnitřních struktur projektu.

Dotazníky výsledně nepředstavují hlavní předmět vyhodnocování a úprav aktivit, jelikož většina účastníků přirozeně sdílí zpětnou vazbu ústně, čemuž napomáhá bezprostřední a přátelské prostředí KC, které se realizační tým snaží aktivně vytvořit. V případě sběru zpětné vazby přes výpovědi realizátorů se sice evaluátor vystavuje možnosti nepřesností z důvodu vlastní interpretace – kde zejména proto je potřeba vždy sběru i fyzických dotazníků – realizačním pracovníkem, riziko tohoto je však sníženo četností schůzek realizačního týmu a zaznamenáváním. To má za úkol předejít nepřesnosti výpovědí z důvodu špatného zapamatování aj.

Dotazníková šetření byla pro čtvrté monitorovací období sbírána především v listopadu, příležitostně také v prosinci. Z dotazníků vyplývá celkově pozitivní vnímání aktivit i samotného konceptu KC a bez výhrady dominuje pozitivní hodnocení dopadu projektu na okolní komunitu a komunitní život. Na škále prospěšnosti užití v dotazníku hodnotila většina dotazovaných KC nejvyšším hodnocením (v použité škále číslo 10), příp. druhým nejvyšším. Častěji se mezi připomínkami (i v rámci ústní zpětné vazby) vyskytlo přání navýšení četnosti a časového rozsahu. U účastníků pohybových aktivit bylo společným znakem přání větší diverzity, obměna tematiky a zvaní více externích lektorů. Toto hodnocení naznačuje potenciál k možnému dalšímu růstu. Účastníci o program projevují zájem a žádají o jeho rozšiřování.

Hodnocení účastníků:

1. Kvalita obsahové stránky komunitních aktivit centra

– Hodnoceno pozitivně. Komunitní centrum je z většiny vnímáno jako otevřený a bezpečný prostor, který umožňuje účastníkům nalézt formy sebevyjádření a seberealizace.

2. Časový rozvrh (dotace)

– Názor na časovou délku se různil na základě povahy aktivity. V případě některých účastníků je časová dotace (četnost, délka) dostačující či akorát, někteří však projevili zájem o prodloužení a častější začlenění do programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

3. Formy a užití metody práce

– Hodnoceno pozitivně. Obecně se zvolené metody setkávají s obdivem díky výsledkům, které po dobu realizace dokázaly přinést (utvoření stálé komunity návštěvníků, vzájemná, dobře fungující dynamika mezi otevřenou komunitou, církevním prostředím a jednotlivými specifickými skupinami).

4. Lektorský a realizační tým

– Hodnocen pozitivně. Realizační tým je vesměs vnímán jako skupina přátelských a otevřených lidí, kteří dokáží členům komunity naslouchat a reflektovat jejich požadavky. Osoby ohrožené sociálním vyloučením vnímají ze strany lektorů a realizačního týmu vřelost a přijetí, možnost růstu vzájemné důvěry.

5. Komunitní materiály

– Vybavení multifunkčního sálu představuje hlavní přednost komunitního centra oproti jiným otevřeným a volně přístupným prostorům. Obecně se setkává s velice pozitivním hodnocením, prostor na lidi působí čistým, klidným dojmem, je však možné jej přestavět do velmi dynamických tvarů a za pomoci světel vytvořit i zcela jinou, odlišnou atmosféru vhodnou pro konání nejrůznějších kulturních akcí. Zejména u pohybových aktivit se vybavení setkává s velkou oblibou.

– Dobře hodnocené je také prostředí komunitní kavárny, která funguje jako prostor k odpočinku v průběhu programu, která je v průběhu pracovního týdne otevřena od 14:00 do 21:00 a představuje také nástroj komunikace (v kavárně jsou mimo jiné umístěny letáky s týdenním programem a plakáty s měsíčním programem KC).

6. Individuální a skupinové poradenství

– Ze strany komunity vnímáno jako pozitivní rozměr programu KC. Poradenství bylo rozvinuto zejména v poslední fázi realizačního období a vzhledem k jeho oblibě a míře využívání se jedná o aktivitu, kterou tým KC plánuje nadále rozšiřovat i v období udržitelnosti ve spolupráci se spřátelenými organizacemi a již přihlášenými dobrovolníky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

8.4.3 Závěry evaluace

8.4.3.1 Podpora jednotlivých CS

Od zahájení programu KC probíhalo vyhodnocování jednotlivých aktivit pro CS během a po pravidelném programu ve spolupráci s metodikem projektu. Ze strany realizačního týmu byla podněcována a přijímána aktivní účast osob CS na plánování aktivit KC, jejich přípravě a organizaci.

KC postupně zařadilo do programu činnosti, které vzešly jako žádoucí z plošného šetření mezi CS seniorů provedeného v průběhu druhého monitorovacího období (potravinová banka, koncerty klasické hudby). Osoby z CS seniorů hojně navštěvují komunitní kavárnu, která se nachází v části prostor KC, a otevřené prostory tak napomáhají ke komunikaci a navazování vztahů i mimo pravidelný program. Se skupinou seniorů z blízkého okolí KC se podařilo postupně prohloubit vzájemný vztah a udržovat jejich zájem a účast na aktivitách. Z hlediska projektu se však výsledně jedná o nejméně čtenou skupinu navzdory tomu, že v původním návrhu projektu se počítalo s tím, že půjde o skupinu nejpočetnější. Na vině se ukázalo být především období pandemie, prodloužení rekonstrukce a vznik jiných podpůrných center v okolí.

Za účelem aktivizace CS etnických menšin došlo zejména ke zpravidelnění sousedských setkávacích aktivit, které se osvědčily jako vhodný prostředek integrace. Během setkání dochází k vzájemné interakci jednotlivých CS, aktivizuje se lokální komunita. Byly navázány spolupráce s organizacemi a jednotlivci zaměřujícími se na CS etnických menšin a tyto spolupráce byly úspěšně využity v rámci realizace programu KC.

Pravidelné i nepravidelné aktivity představovaly prostor k poskytování neformální podpory a poradenství z hlediska řešení životních situací. Možnost odborného poradenství byla členům CS aktivně komunikována. V rámci pravidelného programu byly zařazeny aktivity, které přímo poskytovaly vhodný prostor ke sdílení a požádání o podporu – klub pro rodiče s dětmi Studna, poradna IT pro seniory Jít s dobou, Rozhovory nad Biblií. Oblast odborného poradenství byla rozvíjena zejména v poslední fázi projektu a obecně se setkávala s vysokou mírou využívání, kdy pozitivně ovlivnila situaci několika jednotlivců, obecné dopady zde však bude možné pozorovat teprve v průběhu několika následujících let.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

8.4.5.2 Inovativnost projektu

Diverzita programu KC ve spojení se sakrálními prostory kostela a jeho multifunkčním využitím je vzhledem k projektové dokumentaci a zpětné vazbě (slovní i dotazníkové) hlavní předností Komunitního prostoru Smíchov, které se současně tímto liší od jiných komunitních center. Díky spolupracím s organizacemi a přímým zapojením místních do programu splňuje KC i možnost aktivizace komunity Prahy 5, jež jinak v okolí chybí. Představuje tímto tedy inovaci i v lokálním měřítku.

Myšlenka tohoto projektu a jeho následná realizace se pro svou dosavadní úspěšnost ukazuje být vnímána jako možná budoucnost jiných chátrajících prostor far a kostelů a možné řešení pro další farní sbory, které v současnosti z důvodu poklesu víry ve společnosti čelí krizi a řeší obtížné situace v oblasti dalšího fungování.

Z hlediska zdrojů zpětné vazby obyvatel Prahy 5 i jiných částí hlavního města dokazuje současným fungováním KC svou potřebnost. Při pořádání aktivit centrum mimo jiné podporuje české i zahraniční, nekonvenční a mnohdy alternativní umělce a mladé lidi, které u příležitosti konání komunitních akcí propojuje s konzervativnějšími návštěvníky, kteří jsou do kostela zvyklí chodit také z dob před zahájením projektu. Daří se tak vytvářet ojedinělé prostředí, které pomáhá překonávat stereotypy a obohacovat širokou škálu členů společnosti. Tento jev bývá návštěvníky často rozpoznán a velice pozitivně ohodnocen.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

9 PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

9.1 Podpora studentské iniciativy

V průběhu plnění projektu se velmi osvědčila spolupráce s mladými lidmi, studenty a podpora studentské iniciativy. Díky platformě Sousedění byl již v začátcích projekt propojený s nedaleko sídlícím Gymnáziem Na Zatlance, jehož studenti vznik Komunitního prostoru Smíchov zavnímali a postupně se začali čím dál tím více zapojovat do programu a činnosti KC.

V rámci projektu byl studentům poskytnut prostor k realizaci vlastních dobročinných, osvětových a zájmových aktivit (organizace dobročinného SWAPu, prostor pro nácvik studentských hudebních kapel, vystoupení studentských kapel, setkání environmentálních aktivistů v komunitní kavárně a přednášky na téma životního prostředí).

Komunikace s mladými lidmi se osvědčila především díky obecnému entusiasmu a ochotě zapojit se do dění veřejného života. Mladí lidé, kteří jsou svým prostředím a rodinou vedeni k občanské odpovědnosti, často vítají možnost zapojit se, dobrovolně vypomocet, získávat nové zkušenosti a prostřednictvím nich se rozvíjet. Studenti si postupně zvykli navštěvovat komunitní kavárnu, do které se chodí učit, (část z nich zde dokonce dochází na brigádu), účastní se sousedských aktivit a pomáhají s jejich organizací – tvoří plakáty, starají se o hudební doprovod akce.

Projekt povahy spolupráce se studenty využil i v rámci aktivity Language Café, kterou vedly dobrovolnice z projektu Erasmus+, komunitní zahrady, která v počátcích vznikla za iniciativy studentské skupiny Koloběžci, dále setkání environmentálních aktivistů Fridays for Future, Active Citizens a další. Řada mladých lidí, kteří v průběhu projektu vypomáhali s vedením a organizací aktivit, pocházeli také z primárně církevního prostředí.

9.2 Výdej potravinové pomoci a integrace sociálně vyloučených osob

V počátcích projektu byl navázán kontakt se zástupci kontaktního centra Sananim, z.s., které poskytuje pomoc lidem léčícím se ze závislosti, lidem v krizové životní situaci a lidem bez domova. S centrem se podařilo vybudovat silnou vazbu vzájemné

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

spolupráce. Klienti centra se zapojili do aktivit projektu, zejména pak v rámci sousedských akcí (dobrovolné vaření pro ostatní sousedy, účast na pravidelných aktivitách).

Jedním z cílů projektu bylo realizovat výdej potravinové pomoci. Jelikož spojení s naplňováním hmotných potřeb se ukázalo v oslovení osob sociálně vyloučených jako klíčové, využití poskytování jídla jako prostředku ke komunikaci, která dále poskytuje prostor pro osvětu, komunitní práci, podporu a poradenství, vyvstalo jako vhodné řešení situace.

Za pomoci zkušených pracovníků, s kterými se podařilo navázat kontakt (farář pro menšiny Mikuláš Vymětal, zástupci organizace Romodrom, o.p.s.) byl vytvořen plán výdeje potravinové pomoci spojený s komunitní prací a poradenstvím. U každého výdeje byl přítomen koordinátor, komunitní pracovník a odborný poradce, návštěvníkům se tak mohl přímo věnovat komunitní pracovník a současně zde docházelo k okamžitému spojení s odbornou poradenskou službou pro jedince, kterých se tato potřeba týkala. Byl vymyšlen systém „volňásků“ – lístků s volným vstupem na kulturní a komunitní aktivity centra rozdávané u příležitosti výdeje jídla, které měly za úkol příchozí motivovat k zapojení se také do ostatních aktivit KC.

Díky práci komunitního pracovníka se podařilo pro tuto skupinu vytvořit obraz KC jako bezpečné a otevřené místo, kam se mohou chodit v rámci svých možností zapojit do veřejného života. Současně také byly komunikovány principy KC (podstatné z hlediska bezpečnosti a předcházení konfliktů), a vzájemná interakce mezi širší veřejností a touto skupinou tak probíhala v duchu vřelosti a přijetí. V rámci aktivit, kde docházelo ke společné interakci, se dařilo překonávat předsudky a nacházet společné porozumění.

V současné době je například běžné, že klienti kontaktního centra Sananim přijdou navštívit komunitní kavárnu, kde si dobijí telefon, popovídají si, doptají se na příští konání sousedských aktivit, aby zůstali informováni o programu KC, zatímco se zde nacházejí i jiní návštěvníci – to vše za respektování vzájemných hranic a v bezpečí celkové situace. Tento balanc představuje stav, o nějž bylo dlouhodobě usilováno, a v případě několika jednotlivců se jej úspěšně podařilo uskutečnit. Cílem je tento model rozvíjet i nadále v období udržitelnosti projektu a obdobné vazby navazovat s větší počtem sociálně vyloučených osob.

9.3. Sousedská komunitní setkání

Sousedská setkání se stala nejefektivnějším a nejvhodnějším nástrojem propojování a ožívání komunity. Mají za úkol seznat osoby ze sousedství všech věkových skupin a příslušností k společnému trávení času formou programu sestávajícího ze zábavných, příp. částečně edukačních či sportovních aktivit v rozsahu 6–12 hodin. V rámci sousedských aktivit docházelo vždy k pokusu propojit aktivity cílící na různé skupiny v rámci komunity, a tím tak přirozeně přilákat různorodou skupinu lidí a vytvořit prostor k vzájemnému poznávání, propojování a nenásilné integraci vyloučených osob.

Obsahem programu sousedských setkání byla vždy kulturní složka (studentské hudební vystoupení, vystoupení romské kapely, koncert, divadelní představení aj.) doplněna také o osvětovou, edukační nebo jiným způsobem rozvíjející složku (přednášky, diskuse, prezentace, zapojení se do veřejně prospěšných projektů, vzpomínkové akce). V některých případech byl program obměněn či doplněn o volnočasové aktivity (pohybové a sportovní aktivity, společné vyrábění, výtvarná činnost) nebo o brigády a péči o okolní prostor (hrabání listí, jarní sázení). Tímto širokým rozptylem se dařilo zaujmout nejen zástupce dalších organizací, kteří se rádi v rámci pořádání přidali, ale také především členy různých podskupin, které spojují jejich společné zájmy či jiné charakteristiky – studenti, rodiny s dětmi, senioři, komunity vytvořené kolem konkrétních aktivit pravidelného programu.

Program byl vždy doplněn o jídlo, které se rozdávalo příchozím, a příp. materiální pomoc lidem v nouzi, díky čemuž se podařilo získat návštěvníky i z řad sociálně vyloučených osob.

Sousedské aktivity jsou vedeny neformálně jako volný prostor k setkávání, program je skládán přímo jako forma sebevyjádření – jednotlivé části programu jsou buď částečně, nebo zcela zajištěny nikoliv členy týmu KC, nýbrž aktivními členy komunity. Otevřenost a neformálnost tvoří kontrast vůči městskému prostředí středu Prahy, čímž získává jedinečný charakter, jemuž se dostalo značné obliby.

9.4. Komunitní kavárna

Rozhodnutí otevřít komunitní kavárny ve foyer hlavního vstupu kostela se ukázalo být jako zásadně posilující prvek v ucelenosti podpory CS a koherence programu. Prostory

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

kavárny vytvořily neustále přístupné, otevřené místo, kam členové komunity mohou docházet bez ohledu na pravidelný program. Kavárna slouží jako nástroj komunikace, provázanosti s komunitou, ale také jako forma péče o účastníky, kdy si zde osoby mohou v průběhu účasti na pravidelných aktivitách odpočinout, osvěžit se a občerstvit se. V kavárně je také kromě občerstvení přístupný k využití herní koutek (z důvodu bezpečnosti dětí v oddělené místnosti) s hračkami a deskovými hrami, dále je možné navštívit prostory galerie nacházející se v druhém patře kavárny nebo za dobrého počasí posedět před budovou kostela u venkovních stolků.

Kavárna se stala oblíbeným místem pro maminky s dětmi z blízkého okolí, studenty z nedalekého gymnázia, seniory a další osoby, které přes den hledají zázemí či jen touží po změně prostředí. Možnost bezprostředního kontaktu kdykoliv v průběhu pracovního týdne výrazně posílila promítnutí činnosti projektu do komunitního života v okolí a pomohla utváření stabilní skupiny pravidelných návštěvníků.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

ZÁVĚR

Komunitní prostor Smíchov se v průběhu dvouletého budování stal místem ke společnému sdílení, propojování, spolupráci a společnému soužití. Jakožto pilotní projekt ČCE se projekt setkával s množstvím výzev z hlediska organizační struktury a propojování církevního prostředí s širokou veřejností a okolní komunitou, které se však postupně dařilo úspěšně překonat. Projekt v sobě skrývá potenciál k vytvoření předlohy modelu, který by mohl být použit i pro jiné sakrální prostory, a mohlo by tak v budoucnosti docházet k využívání i jiných církevních budov a jejich postupnému otevírání veřejnému životu.

Postupně se podařilo utvořit stálou komunitu návštěvníků, která projevuje vlastní iniciativu k participaci na programu komunitního centra, pravidelně dochází na aktivity a s členy týmu zůstává aktivně v kontaktu. Přirozenou formou projekt dokázal integrovat několik sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob a poskytl prostor marginalizovaným skupinám.

V příštích letech fungování si tým komunitního centra FS ČCE Smíchov dává za cíl projekt dále rozvíjet, podpořit silné stránky a ustálit funkční procesy, které vedly k doposud úspěšné dvouleté realizaci.

Jakub Šandera

Katrin Dejllová

prosinec 2023

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

ZDROJE

MPSV. 2016. Výzva pro MAS na podporu strategií komunitně vedeného místního rozvoje. *Příloha č. 8 Principy komunitní práce a vodítka pro předkládání projektů komunitní práce*. [online]. [cit. 2023-06-26]. Dostupné z:

<https://www.esfcr.cz/documents/21802/2524297/P8+Principy+a+voditka+KP.pdf/8d56fa28-e648-451e-af32-1bba449dc881>

TOŽIČKA, Tomáš. UHLOVÁ, Saša. 2018. ZÁKLADY A PRINCIPY KOMUNITNÍ PRÁCE. *Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím Národní romské platformy II*. [online]. [cit. 2023-04-12] Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/Publikace-komunitni_prace.pdf

MHMP. 2020. Příloha č. 1: Definice kulturně komunitního centra. In: *Výzva č. 47 – Podpora komunitního života*. [online]. [cit. 2023-09-27]. Dostupné z:

<https://www.penizeproprahu.cz/vyzva-c-47-podpora-komunitniho-zivota/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2023. *Mapa projektů*. [online]. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu>

ŘEHÁČKOVÁ PECHAROVÁ, Jitka. 2019. *Podmínky pro reflexivní praxi pracovníků oddělení sociálně právní ochrany dětí*. [online]. [cit. 2023-11-12] Dostupné z:

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/110431/120337907.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

URBAN, D., a kol. 2018. *Specifika sociální práce při práci s vybranými cílovými skupinami*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7422-637-3.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Program Komunitního prostoru Smíchov

**komunitní
prostor
smíchov**

**na doubkové 8
praha 5
smíchov**

kavárna Na Věky

Ve foyeru budovy a v prvním patře máme krásnou kavárnu.
Stavte se na dobrou kávu, limonádu víno nebo pivo po-pá 14–21.

dětská herna

V prvním patře kavárny naleznete dětskou herna otevřenou všem.
pro svobodné hraní po-pá 14–19.

galerie Na Věky

Do druhého patra kavárny také zveme na vernisáž a novou
výstavu s tématem: péče o místo. Vernisáž: 29. 11.
Vystavujeme: 30. 11. – 31. 1. po-pá 14–19

pravidelné aktivity

jít s dobou: jak na telefony a počítače

zj. pro seniory / vede Richard Jenčo / konzultace v uživatelské znalosti
informačních technologií / nejste-li si jisti, co s telefonem, tabletem či
notebookem, domluvte si individuální konzultaci na 605 346 687

st pohyb, dech a příběh: pohybová improvizace cz/en

každou středu / 18:00–20:00 / chrám / vede Micha Ela Dašková
doporučený příspěvek 200 Kč / taneční a divadelní cvičení k rozvoji tvořivosti,
vnímání, schopnosti improvizace a překonávání věkových hranic pro všechny
i bez předchozích zkušeností

studna: klub pro rodiče s dětmi

středy 1. 11. a 15. 11. / 10:00–11:30 / kavárna / rodiče s dětmi 0–5 let
vede farář Jonatan Hudec / rozhovory, zábava, posilující sdílení

čt tančírna forró – forro dancing

čtvrky 2. 11. a 16. 11. / 20:00–22:00 / chrám / vede Leonardo Urban
doporučený příspěvek 100 Kč / brazilský párový tanec pro všechny, kdo
chtějí tančit / nezávisle na předchozí zkušenosti / s partnerem i bez
v úvodu půlhodinový kurz pro začátečníky

fighting monkey – open class

čtvrtek 16. 11. / 18:00–19:30 / chrám / vede Jakub Zeman
doporučený příspěvek 300 Kč / během semináře Fighting Monkey Practice
se seznámíte s vybranými praktickými nástroji pro fyzický a kognitivní rozvoj
lidského organismu, podporu tělesné muzikality, elasticity a integrity, a kultivaci
tvořivé komunikace při práci s partnery v proměnlivých hravých situacích

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

jednorázové aktivity

09 čt cyklus koncertů Šest na pětce: HAMU Percussion Ensemble

18:00 / chrám / vstupenky na portálu GoOut / čtvrtý z cyklu komorních koncertů "Šest na pětce" / HAMU Percussion Ensemble tvoří studenti i absolventi katedry bicích nástrojů HAMU, kteří rozezní chrám zvukem perkusí, vibrafonu, marimby ale třeba i fagotem a cajonem / bližší info na webu

23 čt listopadová sousedská

17:00 – 21:00 / kavárna, chrám / tvorba, společné jídlo, setkávání, hudba v rámci sousedské akce proběhne také reminiscenční divadelní představení zvání jsou všichni

30 čt cyklus koncertů Šest na pětce: Alinde Quintet

18:00 / chrám / vstupenky na portálu GoOut / pátý z cyklu komorních koncertů "Šest na pětce" / v podání Alinde Quintet (A. Talácková, B. Trnčíková, D. Šimeček, K. Koska, P. Sedlák) se chrámem rozezvoučí skladatelé Rossini, Rejcha, Barber i Muczynski / bližší info na webu

listopad

Své místo na akce rezervujte na rezervace@kpsmichov.cz. Aktuální a bližší info na www.kpsmichov.cz nebo facebook.com/kpsmichov. Vstupné na aktivity je dobrovolné, pokud není uvedeno jinak.

Máte dotaz? Napište nám přes info@kpsmichov.cz, nebo volejte +420 737 483 856. Další informace najdete na [fb/kpsmichov](https://facebook.com/kpsmichov) a v newsletteru, ke kterému se můžete přihlásit pomocí QR kódu.

Vznik a provoz v rámci Evropských strukturálních a investičních fondů OP Praha – pól růstu ČR za podpory MČ Praha 5. Projekt Vznik a provoz Komunitního centra ČCE Smíchov, reg. č. CZ.07.3.63/0.0/0.0/20_077/0 001851 je financován v rámci Evropských investičních a strukturálních fondů, OP Praha – pól růstu ČR.

dech
příběh
čin

Aktivity propojují člověka s jeho hlubinou: terapeutické, sebezobnovací, pohybové dílny a duchovní cvičení.
Pro schopnost orientace a nacházení smyslu v labyrintu světa a vlastního života: vzdělávací, kultivační a tvůrčí aktivity.
Přetavení porozumění v moudrost schopnou konat: dílny a poradny.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Příloha č. 2 Plakát pro sousedské setkání (výtvar studentky)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Příloha č. 3 *Fotografie realizace projektu*

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

